

DUNAÓVI

óvoda

„Ép testben szép lélek”

HELYI NEVELÉSI PROGRAMJA

Készítette: Gimesi Ildikó
Óvodavezető

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETŐ GONDOLATOK	6.
2. HELYZETKÉP	7.
2.1. Intézményünk hivatalos adatai	7.
2.2. Óvodánk bemutatása	7.
2.3. Szociokulturális környezet	8.
2.3.1. A családok szociokulturális háttere	8.
2.3.2. Gyermekepopuláció	8.
2.4. Személyi feltételek	8.
2.5. Tárgyi környezet	9.
3. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, PEDAGÓGUSKÉP	11.
4. NEVELÉSI CÉLJAINK, FELADATAINK	12.
4.1. Nevelési céljaink	12.
4.2. Nevelési feladataink	13.
5. A NEVELÉS KERETEI	14.
5.1. Érzelmi nevelés és szocializáció	14.
5.1.1. Céljaink	14.
5.1.2. Feladataink	15.
5.1.3. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	19.
5.2. Értelmi képességek fejlesztése	20.
5.2.1. Céljaink	20.
5.2.2. Feladataink	20.
5.2.3. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	21.
5.3. Egészséges életmód alakítása	21.
5.3.1. Céljaink	22.
5.3.2. Feladataink	22.
5.3.3. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	27.
5.3.4. Mozgás, testnevelés	28.
5.3.4.1. Céljaink	28.
5.3.4.2. Feladataink	28.
5.3.4.3. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	30.
5.3.4.4. A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke a testnevelés során	30.
5.4. Anyanyelvi nevelés	31.
5.4.1. Céljaink	31.
5.4.2. Feladataink	31.
5.4.3. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	32.
6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉG-FORMÁI	33.
6.1. A játék, mint a személyiségfejlesztés alapvető eszköze	33.
6.1.1. Céljaink	33.
6.1.2. Feladataink	33.
6.1.3. Játékfajták a Duna ovi Óvoda vegyes csoportjában	35.
6.1.3.1. Gyakorlójáték	35.
6.1.3.2. Konstruáló játék	35.

6.1.3.3. Szerepjáték	35.
6.1.3.4. Szabályjáték	36.
6.1.3.5. Dramatizálás, bábozás	36.
6.1.3.6. Mozgásos játék	37.
6.1.3.7. Szabadidős ábrázolás, barkácsolás	37.
6.1.4. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	37.
6.1.5. A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke a játéktevékenységek során	38.
6.2. Munka jellegű tevékenységek	39.
6.2.1. Céljaink	39.
6.2.2. Feladataink	40.
6.2.3. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	41.
6.2.4. A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke a munkatevékenységek során	41.
6.3. Tanulás	41.
6.4. Komplex művészeti (esztétikai) nevelés	44.
6.4.1. Céljaink	44.
6.4.2. Feladataink	44.
6.4.3. Vers, mese	44.
6.4.3.1. Céljaink	45.
6.4.3.2. Feladataink	45.
6.4.3.3. A vers-mese objektív és szubjektív feltételei	45.
6.4.3.4. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	46.
6.4.3.5. A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke vers és mese során	47.
6.4.4. Ének, zene, énekes játékok	47.
6.4.4.1. Céljaink	47.
6.4.4.2. Feladataink	47.
6.4.4.3. Zenehallgatás lehetőségei	48.
6.4.4.4. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	49.
6.4.4.5. A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke az ének, zene, énekes játékok során	49.
6.4.5. Rajzolás, mintázás, kézimunka	49.
6.4.5.1. Céljaink	50.
6.4.5.2. Feladataink	50.
6.4.5.3. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	52.
6.4.5.4. A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke a rajzolás, mintázás, kézimunka során	52.
7. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE	
7.1. A környezet megismerése	53.
7.1.1. Céljaink	53.
7.1.2. Feladataink	53.
7.1.3. Az egészséges életmód, a belső természeti környezet és a	

belső személyes környezet kapcsolata	54.
7.1.5. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	56.
7.1.6. A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke a külső világ tevékeny megismerése során	56.
7.2. Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés	56.
7.2.1. Céljaink	57.
7.2.2. Feladataink	57.
7.2.3. A rajzolás, mintázás, kézimunka és a matematika kapcsolata	58.
7.2.4. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	58.
7.2.5. A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke a matematikai tartalmú tapasztalatszerzés során	58.
8. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE	59.
8.1. A szülőkkel való kapcsolat	59.
8.1.1. Célunk	59.
8.1.2. Feladataink	59.
8.1.3. A kapcsolattartás konkrét formái és a továbbfejlesztés lehetőségei	60.
8.2. Iskolával való kapcsolat	61.
8.3. Kapcsolattartás egyéb intézményekkel	61.
8.4. Fenntartó és szakmai szolgáltató intézmények	62.
9. A GYERMEKVÉDELEM	63.
10. SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK	65.
11. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ „B.)” GYERMEKEK ÓVODAI NEVELÉSE	65.
11.1. Célunk	66.
11.2. Feladataink	66.
11.3. Sajátos nevelési igényű „B” gyermekeknél megjelenő általános tünetek	66.
11.4. Kóros hiperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, figyelem zavar	67.
11.5. A megvalósítás feltételei	69.
12. AZ ÓVODA SZAKMAI DOKUMENTUMAI	70.
13. HELYI NEVELÉSI PROGRAM BEVÁLÁSÁNAK VIZSGÁLATA	71.
13.1. Célunk	71.
13.2. Feladataink	71.
14. ZÁRADÉK	72.
14.1. Az óvodai program életbelépése, érvényessége	72.
14.2. Az óvodai program hozzáférhetősége	72.
14.3. Az óvodai program módosítása	72.
15. LEGITIMÁCIÓ	73.
FELHASZNÁLT IRODALOM	74.
1. sz. melléklet: Fejlesztőprogram	75.
2. sz. melléklet: Fejlettségmérő lapok	86.
3. sz. melléklet: Fejlődésem lépései	87.
4. sz. melléklet: Fejlesztési javaslat-minta	88.
5. sz. melléklet: A iskolába készülőknel használt vizsgáloeljárás feladatai	90.

Mottónk:

**„Csak boldog gyermekekből
lehet boldog felnőtt,
S csak ezekből lehet
boldog ország.”**

(Kodály Zoltán)

1. BEVEZETŐ GONDOLATOK

Tisztelt Olvasó!

Nagy tisztelettel köszöntöm a Duna Ovi óvoda nevelőtestülete képviselőjében! Jó szívvel, szakmai meggyőződéssel ajánlom a programot, s remélem, áttekintése során meggyőződik arról, hogy a gyermeket tisztelő, szerető, személyiségét maximálisan kibontakoztató óvodát ismerhet meg.

Helyi nevelési programunk a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. Ktv. 94.§-a értelmében a alapján módosított Óvodai nevelés országos alapprogramja - a 255/2009 (XI.20.) számú Kormányrendelet szerint - készült. Ebben integráltam óvodánk sajátosságait, melyek egyben óvodai nevelésünk hangsúlyos területei is, mint azt programunk címe is sugallja:

- **Az egészséges életmódra nevelést:**

A program ezt a nevelési területet kiemelten kezeli. Az egészséges életmódra nevelés komplex fogalom, magában foglalja a test és a pszichikum egészségének megóvását, az életkor adta lehetőségen belül önálló karbantartását. E célunkat a szervezet állandó és folyamatos gondozásával, edzéssel, az egészséges táplálkozással, sok mozgással, aktív és passzív pihenéssel szeretnénk elérni.

- **és a komplex művészeti nevelést:**

A művészet a teljes személyiség harmonikus fejlődését segíti, különös tekintettel az érzelmek dominanciájára. Az esztétikai nevelés különböző területeit is a **játékba** integráljuk és komplexen kezeljük a programunkban. A néphagyományok beolvasása az esztétikai nevelésbe magába foglalja a jeles napokra való emlékezést, az örömteli közös készülődést az ünnepekre, a játék, munka, ismeretszerzés lehetőségét.

A Duna Ovi óvodában azon munkálkodunk, hogy a gyerekek derűs, nyugodt, biztonságos környezetben töltsék napjaikat, ahol kinyílik előttük a világ, ahol felfedezhetik a csodákat és szárnyalhat fantáziájuk, kedvükre alkothatnak. Tesszük mindezt a mindennapos játék nyújtotta lehetőségekkel, minden gyermek számára az egyenlő hozzáférés elve szerint, az esélyegyenlőtlenségek kiküszöbölésével.

Azon fáradozunk, hogy mire eljön az iskolába lépés ideje, a gyerekek képességeik és készségeik olyan szintre jussanak el, hogy minden nehézség nélkül megfeleljenek majd az ottani elvárásoknak.

2. HELYZETKÉP

2.1. Intézményünk hivatalos adatai

Óvoda neve: Duna Ovi óvoda
Címe: 1047 Budapest, Baross u. 91-95.
Telefon, fax: 435 4011, 435 4055
Mobiltelefon: 30/7689214
E-mail: dunaovi@dunaovi.hu

Fenntartója: König Óvoda Kft.
A fenntartó ügyvezetője: Oberhuber Monika

Az intézmény alaptevékenységét az Alapító Okiratban a fenntartó határozza meg.
Óvodánk az SZMSZ alapján működik.

Csoportszám: 1
Férőhely: 20 fő

Az óvoda vezetője, a módosított program benyújtója: Gimesi Ildikó

2.2. Óvodánk bemutatása

Óvodánk a König Óvoda Kft által alapított intézmény, amely a (2,5)3-7(8) éves korú gyerekek családi közösségben történő színvonalas nevelésére és gondozására jött létre.

Az óvoda Újpesten, a König Immo Holding Hungária Kft telephelyén, egy 3190 m² zöldterületen, kifejezetten gyermeknevelés céljára megépített és berendezett újonnan kialakított, 230 m²-es óvodai épületben működik.

A Duna Ovi óvoda alapvető szolgáltatásaiért étkezési térítési díjat, valamint a külsős gyermekek után alapdíjat kell fizetni. A kiegészítő szolgáltatások (pl. kirándulások, színházlátogatások) költségtérítésesek.

2.3. Szociokulturális környezet

2.3.1. A családok szociokulturális háttere

Az óvoda elsősorban az alapító székhelyén tevékenykedő cégek alkalmazottai gyermekeinek nyújt egész napos ellátást, gondozást, készségfejlesztést, gazdag programokkal a játék mint a gyerekek legfőbb tevékenységének keretein belül.

Szabad férőhely esetén a szomszédos, és a Juharliget lakópark családjainak gyermekeit is fogadni tudjuk, szükség esetén más, a környező települések külsős gyermekeivel együtt.

A fent említett cégnél dolgozók, illetve a lakóparkokban élő családok többsége magasan kvalifikált és rendezett anyagi körülmények között él.

2.3.2. Gyermekpopuláció

Az eddigi tapasztalataink alapján elmondható, hogy a gyerekek általában jó értelmi képességekkel rendelkeznek, igénylik a velük való foglalkozásokat, érdeklődők, mozgékonyak.

2.4. Személyi feltételek

A Duna Ovi óvodában a nevelő munkát 2 főiskolai diplomával rendelkező óvodapedagógus végzi. Az óvónők a nyitvatartási idő alatt, a nap folyamán átfedéssel, a csoportban vannak. A gyermekek ellátásában szakképzett dajka segít. Hangsúlyozzuk valamennyi munkatárs folyamatos együttműködését, összehangolt munkáját az inkluzív (befogadó) nevelés kialakítása érdekében.

KÜLSŐ SZAKEMBEREK:

- Az óvoda orvosa
- Védőnő
- Szükség esetén szakorvos: fogorvos, szemész, fül-orr-gégész
- Pszichológus
- Logopédus
- Igény esetén a kiegészítő mozgástevékenységek irányítói (pl. úszóedző, karate edző, néptánc oktató)

2.5. Tárgyi környezet

Óvodánk 2008-ban épült, Újpesten a Baross utcában, a König Immo Holding Hungária Kft. telephelyén. Az épület 230 m² alapterülettel rendelkezik, a telek nagysága 3190 m², a kialakított 1 db 40 m²-es csoportszobában 20 gyermek elhelyezését teszi lehetővé.

A rendelkezésre álló terület minél jobb kihasználása érdekében, a csoportszoba osztható, így az esetlegesen később felmerülő igények alapján két 10 fős csoport is kialakítható. A 40 m²-es csoportszoba tere alkalmas ünnepek megtartására és más – az óvodai neveléssel összefüggő – tevékenységek céljaira is. Az épületben kialakításra került egy tornaszoba is. Az öltözőben a szekrények a gyerekek méreteihez igazodva alacsonyak, így a tér egészét nem szűkítik le; a padok mozgathatók, ezáltal az előtér berendezése teljesen mobil. A csoportszoba közvetlen terasz-kert kapcsolattal rendelkezik. Az optimális helykihasználás miatt az orvosi és a logopédiai (fejlesztő) szoba közös helyiségben kapott helyett.

A fejlesztő és a logopédiai tevékenység a két funkció időbeni eltolásával történik:

- délelőtt a fejlesztőpedagógia: melynek célja a prevenció, a korrekció és a tehetséggondozás; lásd: fejlesztőprogram
- délután a logopédia: amely a beszédjavítás színtere

Az épületben ezeken kívül egy óvodavezetői iroda, egy óvónői szoba-öltöző, egy melegítőkonyha, két wc és előtér (a felnőttek számára), illetve egy játék-tároló helyiség található.

A HELYISÉGEK FUNKCIÓI:

- Gyermeköltöző: minden gyermek számára külön jellel ellátott öltözőszekrényel a váltóruha, cserecipő, tornafelszerelés számára. Itt kerülnek elhelyezésre a szülőknek szóló hirdetőtáblák is.
Az együtt-nevelés érdekében fontos a folyamatos tájékoztatás, az egészséges életmód szokásairól (pl.: étrend, testnevelés, kirándulások napja stb.), a heti rendről és a napirendről egyaránt.
- Két fürdőszoba, három kis wc-vel, kis mosdóval, zuhanyfülkével. A gyerek itt találja jellel ellátott törölközőjét, fésűjét, fogmosó-felszerelését, a körömkefét. A fertőzések elkerüléséhez hozzájárul a folyékony szappan használata.
- Felnőtt wc, kézmosóval.
- Orvosi, logopédiai, fejlesztő szoba, nagyméretű tükörrel, amelyben a gyerekek teljes magasságban láthatják magukat. Megtalálható itt az elsősegély-nyújtó felszerelés, valamint a beteg gyermek elkülönítésének minden feltétele.
- Csoportszobák: egy önálló, és két egybenyíló szoba (egy 20 m²-es és egy egybenyitható 40 m²-es helyiség). A 20 m²-es helyiség a Duna Ovi családi napközinek, a 40 m²-es pedig az óvodai csoportnak ad otthont. A helyiségekben kerülnek állandó elhelyezésre a gyermekasztalok székekkel, itt étkeznek a gyerekek, valamint ez az ábrázoló tevékenységek állandó helye. A szobák másik fele a játéktevékenységek helyszíne.

- A tornateremben kapnak helyet a mozgásfejlesztő eszközök. Ezt a helyiséget rossz idő esetén is ki tudjuk használni.
- Terasz: a csoportszobákból közvetlenül a nagy teraszra lehet kimenni, szép időben itt is lehet étkezni, valamint a mindennapos testnevelés megtartására is alkalmas hely.
- Konyha: külön gazdasági bejárattal, mosogatógéppel, mikrohullámú sütővel, két hűtőszekrényel (egy a húsféleségeknek, egy a tejtermékeknek) felszerelve. A reggelit, tízórait, uzsonnát itt készítjük - az ételek szállítása külső cégtől történik.
- Az óvodavezetői iroda, a nevelői öltöző, a mosókonyha is külön-külön helyiséget alkotnak.

A Duna Ovi óvodában a berendezési tárgyak gyermekléptékűek, esztétikusak, dominánsan természetes anyagokból készültek. A helyiségek padlóburkolatai (parketta, kő) jól tisztíthatók, fertőtleníthetők, nem okoznak allergiás tüneteket. A szobák falai világos vidám pasztell-színűek, nagy ablakkal, ami szolgálja a természetes fény besugárzását és a nap folyamán a többszöri levegőcserét lehetővé teszi. A berendezési tárgyak a tevékenységeknek megfelelően alakíthatók.

A gyerekek által használt eszközök, játékok elérhető magasságú polcokon nyernek elhelyezést, így ők is tevélegesen vesznek részt óvásukban, tisztántartásukban. A bútorok - öltözőszekrények, játéktartó polcok és -szekrények - bükkfából készültek, szépen megmunkálva. Különböző méretű fonott kosarak szolgálnak játékok és egyéb tárgyak tárolására. A textíliák természetes anyagokból vannak: pl. pamut, len, gyapjú stb.

A játékszerek, és eszközök túlnyomó része szintén természetes anyagokból készült.

AZ ÓVODA UDVARA:

A Duna Ovi óvoda udvara a gyerekek szabadban végzett tevékenységének kiszolgálója. Egyaránt vannak napos és árnyékos udvarrészek, valamint nagy, tágas, füves tér áll a gyerekek rendelkezésére a természetes mozgások gyakorlásához, a kerékpározáshoz, rollerezéshez.

A homokozás a gyerekek udvari tevékenységének sorában fontos helyet foglal el. A földdel való játék, a homokozás, sarazás a gyerek elemi, ősi szükséglete. A gyerekek egészségének védelmében a homokot évente cseréljük, valamint naponként lazítjuk, locsoljuk, az óvoda délutáni zárásakor letakarjuk.

Az udvari kis zuhany és a kerti csap egyrészt testük felfrissítésére, edzésére szolgál, másrészt a vízzel való játék kihagyhatatlan a gyerekek fejlődése szempontjából.

A csoportszobákból közvetlenül nyíló nagy terasz több célt szolgál. Az étkezés, az alvás jó időben történő kinti szervezése megnöveli a gyerekek levegőn tartózkodásának idejét. A terasz, mozgásos játékok, vagy kézműves tevékenységek szervezésére is lehetőséget nyújt. A terasz fölé árnyékolót helyeztünk el.

A nyári időszakban biztosítjuk a gyermekek számára az egész napos kinn tartózkodás feltételeit. Az óvoda udvarán az Európai Unió szabványának megfelelő

kerti játékok találhatóak. A játékok alá a szintén szabványnak megfelelő ütészállógumitéglát helyeztünk el.

3. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, PEDAGÓGUSKÉP

Alapelveink: olyan szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelmek gazdag óvoda megteremtése a célunk, ahol a gyermekközpontság úgy jelenik meg, hogy tartást, önállóságot és ebből az önállóságból fakadó egészséges öntudatot kibontakozási, és önmegvalósítási lehetőséget ad a gyermeknek. **Az óvodáskor szenzitív időszak a különbözőségek elfogadásában, az inkluzív, a játék elsődlegességét, az élmények feldolgozását támogató környezetben felnövő gyermek maga is befogadóvá, elfogadóvá, együttműködővé, segítőkészé válik. Óvodánkban minden gyermeknek joga van arra, hogy egyediségéhez optimálisan illeszkedő pedagógiai rendszerben, integrált, inkluzív környezetben nevelkedjen.**

Kiindulási pontjaink: minden gyermeket a saját képességeinek figyelembevételével fejlesztünk a játék segítségével. Valljuk, hogy óvodáskorban a játék a fejlődés és a fejlesztés leghatékonyabb eszköze.

A társkapcsolatok mellett az óvoda összes dolgozójával együtt neveljük, fejlesztjük őket. Ezért mi felnőttek tetteinkkel sugározzuk a feltétel nélküli szeretetet, s azt, hogy „tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre”.

Minden gyermekkel megismertetjük a saját értékeit és ezeket az értékeket csiszolgatjuk minél értékesebbre. Olyan gyerekeket szeretnénk nevelni, akik műveltek, kiegyensúlyozottak, kreatívak, nyitottak a világ dolgaira, igényesek, toleránsak önmagukkal és másokkal szemben egyaránt. Így tehát az óvodáskor végére a különbözőségekkel természetes módon együtt élnek, koruknak megfelelő mértékben empátikusak, szolidáris játszótársak és csoporttársak.

HANGSÚLYOZZUK:

- A gyerekek mindenek felett álló érdekét,
- az óvodai nevelés leghatékonyabb eszközének, a szabad játék elsődlegességének biztosítását,
- a gyermeki személyiség egészként való kezelését (testi, lelki, szellemi harmónia holisztikus szemlélete),
- a gyermeki személyiség sokoldalú fejlődésének elősegítését,
- a gyerekek egyéni képességeinek kibontakozását,
- a gyermeki személyiség és másság tiszteletét, szeretetét, megbecsülését és elfogadását,
- az inkluzív (befogadó) nevelés fontosságát,
- a gyermeki jogok fokozott védelmét,
- a gyermeket körülvevő személyi- és tárgyi környezet meghatározó szerepét,
- a multi- és interkulturális értékek megismertetését,
- környezettudatos nevelés szükségességét.

A DUNA OVI ÓVODA ÓVÓNŐJÉNEK ATTITÚDJE, STÍLUSA:

- Természetes viselkedésével, biztonságot, védelmet jelent a gyermekek számára,
- modellértékű, befogadó attitűdjével, a különbözőségek elfogadásának természetessé tétele a gyerekek számára,
- óvónői stílusa a segítőkészséget helyezi előtérbe,
- nyitott, kreatív, érzékeny a jelenségeket komplex attitűddel közelíti meg,
- gazdag, sokszínű, árnyalt érzelmi élete az érzelmi megnyilvánulások hitelessége fokozott hangsúlyt, figyelmet kap,
- a nevelés szempontjából barátságos, megengedő (de nem szabatos), megértő, elfogadó (de nem mindent elfogadó) és együtt érző attitűdöt képvisel,
- felismeri a gyermekekben az erőt, lehetőséget, értéket, tehetséget,
- elhivatott a programmal szemben, hisz az egészséges életmód, a sok mozgás, a művészeti nevelés hatékonyságában és a játék erejében.

ELVÁRÁSOK A DAJKÁVAL SZEMBEN:

- Segítse az óvoda működését, járuljon hozzá az óvodai nevelés eredményességéhez,
- a gyerek-dajka kapcsolatot a pozitív attitűd jellemezze.
- szakképesítéssel rendelkezzen,
- legyen gyermekszerető, szorgalmas, mindig segítőkész, derűs (de nem hangoskodó), kedves, mosolygós,
- lágyan, puhán, az óvónőkkel összhangban tegye a dolgát, a különbözőségek tiszteletével, elfogadásával.

4. NEVELÉSI CÉLJAINK, FELADATAINK

4.1. Nevelési céljaink

- Lehetőséget nyújtunk a gyermeki közösségben végezhető sokszínű - az életkornak és fejlettségnek megfelelő - tevékenységre, különös tekintettel a játéokra.
- Egészséges, szellemileg érett, érdeklődő, fogékony, nagy tudásvágyú, gazdag ismeretanyaggal rendelkező, kiegyensúlyozott személyiségű gyermekek nevelése.
- Az egyéni és életkori sajátosságok figyelembevételével az egészséges életmód és életszemlélet megalapozása, a családokkal együttműködve, önbizalommal teli, a világban eligazodó, boldog gyermekek nevelése.
- A gyermekekben rejlő lehetőségek kibontakozásának maximális elősegítése.
- A gyermek, személyisége teljes kibontakoztatásának támogatásával az iskolai beilleszkedés közvetett elősegítése, az iskolába való lassú átmenet biztosítása.

4.2. Nevelési feladataink

- A gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlesztése, az általános ismeretanyagot kiegészítve, nagy hangsúlyt fektetve az egészséges életmódra neveléssel, és a komplex művészeti nevelés eszközszerével egyaránt.
- Érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése, a gyerekek testi, lelki, értelmi szükségleteinek kielégítése.
- Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, a személyiség szabad kibontakozásában, a gyermeket körülvevő személyi- és tárgyi környezet szerepe meghatározó, ezért ezekre fokozott hangsúlyt fektetünk.
- Nevelésfilozófiánk a gyermeki személyiség szeretete, megbecsülése és tisztelete.
- Az óvodások megfelelő nyugalmat, biztonságot, és szakmai stabilitást igényelnek. Minden tevékenységet ennek rendelünk alá, így feladatunk a nyugalom légkörének megteremtése.
- Kreatív tevékenységek során alapkészségeik, kéz ügyességük, megfigyelőképességük, figyelmük, esztétikai ízlésük fejlesztése.
- A kompetencia alapú nevelés kialakítása, amely képessé teszi a gyerekeket az együttélésre és felkészíti őket az iskolai életmód elfogadására.
- A nevelés legfőbb területének a játékot tekintjük.
- A különbözőségek tisztelete, elfogadása, sajátosságainak megismerése, kezelése egymáshoz való alkalmazkodással, egyénhez igazított differenciált fejlesztéssel.

5. A NEVELÉS KERETEI

5.1. Érzelmi nevelés és szocializáció

„A gyerekek természetes módon utánozzák a felnőtteket, annak ellenére, hogy azok megpróbálják őket jó modorra nevelni.” (Anonymus)

Három éves korra kialakulnak a felnőttekre jellemző érzelmi tulajdonságok, úgy, mint a viszonylagosság, a cselekvésre ösztönző erő, a szubjektivitás és a kísérő szerep. Ezzel egy időben az érzelmek polarizálódnak, azaz megjelennek az úgynevezett magasabb rendű érzelmek, mint az erkölcsi, az esztétikai és az intellektuális érzelmek alapjai. Mindhárom csoport, hatással van a kisgyermek viselkedésére, magatartására, értékrendjére, megismerési és önkifejezési tevékenységére.

A (2,5)3-7(8) éves korosztály nemcsak felfogja mások érzelmi megnyilvánulásait, hanem a szerint is cselekszik. Ezért jelentős az óvodapedagógus szava, magatartása, viselkedése, viszonya a környezetéhez.

A szocializáció, a társadalomba való beilleszkedés folyamata, amelynek során a gyermek megtanulja megismerni önmagát és környezetét, elsajátítja a lehetséges és elvárt viselkedésmódokat. Éppen ezért itt is nagyon nagy felelősség hárul az óvónőkre, a személyes példamutatás során. A szocializáció fejlődésében kiemelt szerepet tulajdonítunk a **játéknak**.

Az óvodáskorban a nemi identitás megalapozása az életkori sajátosságokból adódóan néhány általános jellemző közvetítésére épül. A Duna Ovi óvodában a nemi szerepek határainak tágítása a nembeli különbözőségekből fakadó sajátos értékek megőrzése mellett történik. (pl. fiúk: előzékenység a lányokkal szemben, a hagyományosan női szerepek tartott gondoskodás a fiúk részéről is lehetséges, hogy a lányok is autózhatnak, játszhatnak fiús szerepeket, játékokat, stb.)

Az erkölcsi tulajdonságok, szociális készségek és képességek, attitűdök, azaz kompetenciák(együttműködés, önállóság, segítőkészség, önkifejezés, önérvényesítés, önfegyelem, a közös értékek óvása, védelme, kitartás, akarat, feladat, szabálytudat, együttérzés, önzetlenség, figyelmesség stb.)fejlődéséhez, a szokások gyakorlásához szükséges tevékenységi és értékelési rendszer, interakciós kultúra biztosítása az értékrend megalapozása érdekében.

A Duna Ovi óvodában kiemelkedően fontosnak tartjuk a szülőföldünkhöz kötődés alapjaként a gyermek szűkebb és tágabb környezetének megismerését.

5.1.1. Céljaink

- Ma már egyre inkább bizonyított, hogy az intellektus nem működhet igazán jól az érzelmi intelligencia hiányában, ebből adódik nevelési célunk, miszerint az érzelmi intelligencia minél magasabb szintjére szeretnénk eljuttatni gyermekeinket.
- Célunk továbbá az is, hogy a gyermeket érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteli légkör vegye körül.

- Nemi sztereotípiák erősítésének kerülése, nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontásának elősegítése, kompetenciák, szülőföldhöz való kötődés kialakítása.
- Célunk a gyermekek környezettudatos magatartásának megalapozását segítő pedagógiai tevékenységrendszer és tárgyi környezet kialakítása.

5.1.2. Feladataink

BESZOKTATÁS

- Figyelembe vesszük azt a tényt, hogy a gyermekek különböző érzelmekkel fogadják az óvodát. Éppen ezért ebben az időszakban mindenfajta érzelmi megnyilvánulást természetesnek tartunk.
- Nagy körültekintéssel, türelemmel, szeretettel és gyöngédséggel várjuk az újonnan érkező gyerekeket. Akár otthonról, akár bölcsődéből, akár a családi napköziből érkeznek hozzánk.
- Megismertetjük a szülőkkel a fokozatos beszoktatás előnyeit:
 - A rendszeres óvodába járás megkezdése előtt óráról-órára, napról-napra szoktatjuk be a gyerekeket.
 - A szülő a gyerekével együtt vesz részt a beszoktatásban, így a gyerek az anya, vagy apa jelenlétében ismerkedik az óvodai környezettel, társaival és az óvónővel.
 - Ez az átmeneti időszak a szülői jelenléttel mindaddig tart, amíg a gyerekek erre szüksége van.
 - Ez alatt az idő alatt mód nyílik arra, hogy a sok újdonság hatására azok a gyerekek is megnyugodjanak, akik nem az első napokban, hanem csak az első hét végén, a második hét elején válnak nyugtalanná.
- Óvodánkban a felvétel a maximális létszám eléréséig (20 fő) egész évben folyamatosan történik, mindig szem előtt tartva a helyben tevékenykedő cégek alkalmazottainak gyermekeit.
- Különös gyengédséggel foglalkozunk az új gyerekekkel a délutáni lefekvésnél. Ha szükséges, eloszlatjuk félelmeiket, melléjük ülünk, simogatjuk őket, altatódalt dúdolunk nekik.
- Arra kérjük a szülőket, hogy mindenképpen legyen kedvenc tárgy, vagy játék a gyerekeknél minden nap, amit otthonról hoznak, és amely segíti őket a szülőktől való elválásnál, illetve az alvásnál is.
- A gyermek természeti és társadalmi környezetével való kapcsolatának alakítása, a természet és az ember által létrehozott környezet megismerése, az emberi munka, alkotások megbecsülése, a hagyományok ápolására nevelés.
- A környezettudatos cselekvési szükségletek, szokások megerősítése, a környezetvédelem és környezet megóvás értékeinek belsővé válásának elősegítése érzelmi, motivációs hatásokkal, komplex tevékenységi rendszerrel.

A GYERMEKEK TEVÉKENYSÉGÉNEK MEGSZERVEZÉSE

- A közösségi élet, a tevékenységek rendszerében valósul meg. Ezért lehetőséget teremtünk arra, hogy a gyermek kielégítse társas szükségleteit és biztosítjuk a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlását.
- Olyan óvodai életet szervezünk, amely segíti a gyerekek erkölcsi tulajdonságainak (mint például az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) fejlődését.
- A Duna Ovi óvodában a gyermek nyitottságára építve elősegítjük, hogy a gyermek rá tudjon csodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, tisztelje és becsülje azt.
- A népi mondókák ritmikussága, az énekes játékok mozgáselemei a hangulatörzöző népdalok, a népmesék varázslatos világa is sajátos érzelmi hatást hordoznak.
- Az esztétikai érzelmek alakításában a harmonikus környezet, a népművészeti alkotások nyújtotta élményekre építünk.
- Igyekszünk jó minőségű táplálékot adni a gyerek testének, lelkének, egész személyiségének.
- Az érzelmi biztonság hangsúlyos a kisgyerek pszichikus és mentális fejlődésében. Áttekinthetővé tesszük a mindennapi cselekvések világát a gyerek körül. Az életünket és világunkat átszövő összefüggéseket megkíséreljük érzékelhetővé és tapasztalhatóvá tenni a gyerek számára.
- A nemi identitás kialakulásának támogatása mellett, a tradicionális nemi szerepek határainak tágítása, a sztereotípiák merevségeinek oldása. (pl. A fiú is sírhat, a lány is lehet határozott.)
- Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése személyre szabott pozitív értékeléssel, az énkép, önbizalom, önfegyelem, önállóság, szabálytudat, kommunikáció, együttműködés formálásával, a szándékos tanulás iránti pozitív attitűd megalapozásával.

TÁVLATOK, HAGYOMÁNYOK, ÜNNEPEK

- A nevelési folyamat alapritmusát az évszakok változása adja. Ezeket a hétköznapok és az ünnepek tagolják. Az évszakok szerint változik a kinn és benn eltöltött idő aránya, a játékok helye, hangulata, élményháttere, tárgyi kellékeinek sokasága. Az ünnepek szinte magukba sűrítik egy-egy évszak jellegzetességeit.
- Közös készülődés a jeles napokra, ünnepekre, ezek megrendezése.
- A családokkal való együttműködés.

ÜNNEPEINK, HAGYOMÁNYAINK, RENDEZVÉNYEINK

- Őszi egészség hét (lásd egészséges életmódra nevelés címszónál) – A szülők számára zárt program.
- 12. hónap: Adventi kézműves délután - az együttjátszás, az együtt tevékenykedés a célja elsősorban ennek a délutánnak, melyből hagyományt kívánunk teremteni óvodánkban. – A szülők számára nyitott program.

- 12.06.: Mikulás – óvodánkba látogat a Mikulás, közös versmondással, énekléssel köszöntjük. Ajándékozás a gyermekeknek. - A szülők számára zárt program.
- 12. hónap: Karácsony – helyi sajátossággá szeretnénk, hogy váljon az óvónők karácsonyi „hangversenye”, melyet többszólamú dalokból, kánonokból állítunk össze. - A szülők számára zárt program. (Kivéve, a nagycsoportosok készülnek a szülőknek karácsonyi programmal)
- 02. hónap: Farsang – a jelmezfelvonuláson és a játékokon kívül táncház, kisseb báb égetés és az óvónők által előadott mesejáték színesíti és teszi egyedivé a programot. - A szülők számára zárt program.
- 03.15.: Nemzeti Ünnepek – óvodánkban a nemzeti ünnepek közül március 15-ről emlékezünk meg, a magyarságtudat erősítésére, a hazaszeretet érzékeltetésére törekedve. Ez alkalomból minden évben zászlót, virágot készítenek a gyerekek, közben énekelünk, verselünk, megemlékezve ilyen módon a forradalomról és a szabadságharcról. - A szülők számára zárt program.
- 04. hónap: Húsvéti előkészületek – a nyuszi lábnyomait követve nagy izgalommal bejárjuk az óvodát, közben versekkel, dalokkal csalogatjuk a húsvéti nyuszt, tojásokat keresünk a kertben. - A szülők számára zárt program.
- 05. hónap: Anyák Napja – ilyenkor saját kezűleg készített ajándékkal kedveskednek a gyerekek az édesanyjuknak, dalokkal, versekkel, mondókákkal köszöntik őket. Törekszünk arra, hogy a korosztály függvényében minél játékosabban, kedvesebben, oldott hangulatban teljék ez a szép ünnep is, így a zárkózottabb, visszahúzódóbb gyerekek is jól érezzék magukat. – A szülők számára nyitott program.
- 05.hónap: Évzáró, iskolába készülők búcsúztatója – ennek a rendezvénynek a lebonyolításának is arra törekszünk, hogy a hangsúly a játékon, játékosságon legyen. Természetesen a szülők szeretnék betekintést nyerni abba, hogy mit csinált gyermekük az év során. Azonban olyan megoldást keresünk, mellyel elkerülhető az iskolás gyakoroltatás, és ettől tényleg örömteli, emlékezetes marad az élmény. – A szülők számára nyitott program.
- 05. hónap: Gyermeknap - A szülők számára zárt program.
- 06.hónap: Családi sportnap – sportvetélkedő az óvoda udvarán mely évről-évre záróakkordja az adott nevelési évnek. – A szülők számára nyitott program.
- Természet ünnepei:
A természetóvó jeles napok az utóbbi években kerültek be a közgondolkodásba. A gyerek érzelmein át ismerkedik az élővilággal, a madarak, a fák, a Föld számára „társ”. Természetes a folyamatos gondozáson, törődésen túl az „ünneplésük”:
 - 10.04. Állatok Napja
 - 03.22. Víz Világnapja
 - 04.22. A Föld Napja
 - 05.10. Madarak és Fák Napja

- A néphagyomány ünnepei:
A névnapok közül elsősorban azok váltak jeles napokká, amelyekhez történelmi események, természeti megfigyelések és bizonyos munkafolyamatok kapcsolódtak. Ezek közül kettőt „ünneplünk”:
- 11.11.: Márton Nap - beszélgetés a Márton napi hagyományokról, kézműves foglalkozás, „libás játékok”
- 12.13.: Luca Napja - búzát vetünk, mely a termékenységet jelzi
- 03.18.; 19.; 21.: Sándor, József, Benedek - meleg hozó napok
- Egyéb rendszeres programok:
Állatkert-látogatás, múzeumlátogatás (pl.: Közlekedési-, Természet-tudományi-, Mezőgazdasági Múzeum, Vasúttörténeti Park). Látogatás a veresegyházi Medveparkba. Színház és bábelőadások látogatása.

HETI KÜLÖNPROGRAMJAINK

- Német nyelvoktatás, heti két alkalommal, az óvó néni játékvezetésével
- Logopédia heti egy alkalommal
- Egyéni fejlesztés, szükség szerint heti kétszer

FAKULTATÍV, KÖLTSÉGTÉRÍTÉSES PROGRAMLEHETŐSÉGEK

Minden tanév elején felmérjük a családok igényeit, és ehhez igazítjuk a választható lehetőségeket.

A Duna Ovi óvodában a magas színvonal fenntartása érdekében az alábbi lehetőségek közül lehet választani délután 16 órától, (kivéve az úszás csütörtök délelőtt)

- úszás, heti egy alkalommal,
- karate oktatás,
- zene ovi,
- néptánc, heti egy alkalommal.

KÖZÖSSÉGI ÉLET SZOKÁSAI ÉS KÖZÖSSÉGI MAGATARTÁS

„A fát gyümölcséről, az embert cselekedeteiről ismerik. A jótett soha nem vész el, aki udvariasságot vet, barátságot arat, aki kedvességet ad, szeretetet kap cserébe.” (Basie)

Óvodánkban egy vegyes életkorú csoportot szervezünk, valljuk, hogy a játék kellemesebb, ötletgazdagabb és többszólamú, ha különböző életkorú gyerekek vannak együtt. A kis- és nagyobb testvér, ösztönző, utánzásra biztató társ. Az együtt-tevékenykedés és a közös élmények hatására, kialakul egy olyan együttműködés, amelyben mindenki megtalálja személyiségének, temperamentumának, fejlettségi szintjének megfelelő helyét a csoportban.

Valljuk, hogy a visszahúzódó, gátlásos gyerekek is jobban társra találnak, mert vagy idősebb gyerek veszi őket védőszárnyai alá, vagy fiatalabb társakkal alakítanak ki könnyebb kapcsolatot.

Úgy tapasztaltam, sajnos, igencsak elsikkad az értelmi képességek fejlesztése mögött az érzelmi, erkölcsi nevelés. Ezért mi különösen nagy hangsúlyt fektetünk arra, hogy megtanítsuk gyermekeinknek, hogyan kell viselkedniük a közösségben, sok-sok közös élmény átélésével. Éreztetjük velük azt, hogy a közösség erő, adott esetben segítő támasz. Így közösségben szerzett tapasztalatokkal gazdagabban bocsátjuk őket az iskola, majd az élet felé.

Ehhez tőlünk, felnőttektől kell látniuk a pozitív mintát, a mi viselkedésünk, reagálásaink közvetítik azokat az értékeket, melyeket fontosnak tartunk.

A SZOCIALIZÁCIÓ ELŐSEGÍTÉSE ÉS AZ EGÉSZSÉGES ÉLETMÓDRA NEVELÉS KAPCSOLATA

Az egészségnevelés fő területe az óvodai közösségben megvalósuló szocializáció elősegítése és a szociális érzékenység fejlődése-fejlesztése.

Az óvoda a gyermek viselkedésének második legfőbb mintaadó közössége (nyilván az első: a család). Ebben a közösségben az óvónő és más felnőtt személyek magatartása elsajátítandó mintául szerepel, azaz modell értékű. A gyermek-gyermek, valamint a felnőtt-gyermek kapcsolat érzelmi töltése, tárkapcsolati igénye, biztonsnnyújtása biztosítja az együttérzés, az önzetlenség, a segítség, az önfegyelem kialakulását.

5.1.3. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek:

- a közös tevékenységekben aktívan részt vesz,
- észreveszi, hogy kinek miben van szüksége segísége,
- önként, vagy az óvónő kérésére bekapcsolódik a foglalkozásba,
- tisztelettel viselkedik a felnőttekkel, az óvoda dolgozóival,
- együtt érez társaival, érdeklődik a másik gyerek iránt,
- önállóan keresi a segítségnyújtás megfelelő formáit,
- érzelmileg és értelmileg egyaránt elfogadja és követi az óvónő kéréseit, útmutatásait,
- az óvónő, vagy társai kérésére és saját kezdeményezésükre a közösség számára hasznos feladatot végez,
- felelősséget érez a vállalt feladatért,
- spontán alakuló, vagy az óvónő által létrehozott kiscsoportban képes együttműködni a feladat elvégzésében.

5.2. Értelmi képességek fejlesztése

„... ne kényszerrel oktasd a gyermekeket, hanem játszva, úgy, hogy előbb fürkészd ki hajlamaikat.” (Platón)

5.2.1. Céljaink

- A Duna Ovi óvodában a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve, biztosítunk a gyermekeknek változatos tevékenységeket, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhetnek az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
- E tapasztalatok rendszerezése és bővítése mellett lehetőséget adunk a különböző élethelyzetekben való gyakorlásra.
- Az egészséges életmódra, és a komplex művészeti nevelés során átélt közös élmények, alkotó tevékenységek fejlesszék a gyermek értelmi képességeit, intellektuális élményeket keltsenek bennük.

5.2.2. Feladataink

- A megismerő tevékenységek, a megismerő képességek a (2,5)3-7(8) éves életkornak megfelelő fejlesztése, tapasztalatok bővítése, új ismeretek felfedeztetése, a problémaérzékenység fokozása.
- Egyrészt a spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, gondolkodás) és a kreativitás fejlesztése.
- A képzelet lelki életünk minden területére kiterjed. Ezért a gyermeki képzelet fő forrásainak mindennapos biztosítása: a játék, a vizuális tevékenység és a mese adta lehetőségekkel.
- Az értelmi képességek fejlődését/fejlesztését minél sokoldalúbb tevékenységekkel érjük el óvodánkban. Eredményességünk nagymértékben a tevékenységek pedagógiai értékétől és az óvodapedagógusaink módszerbeli felkészültségétől, valamint pedagógiai képességeinek minőségétől függenek. E tekintetben a legmeghatározóbb szerepet a **játéknak** tulajdonítjuk!
- Az óvodapedagógus a gyerekek tapasztalataiból, élményeiből kiindulva, velük választ témát, projektet.
- A különböző élethelyzetekben való gyakorlás, az életkori sajátosságoknak megfelelő cselekvéses tanulás biztosítása.

5.2.3. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek:

- Belső érése, valamint a családi nevelés, és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges érettséget.
- Ha lelkiileg egészségesen fejlett, akkor az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre, kíváncsivá, érdeklődővé válik.
- Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik (különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, és a testséma kialakulásának).
- Ha lelkiileg egészségesen fejlődik, akkor az önkéntelen emlékezeti bevésése és felidézése a közvetlen felidézés mellett megjelenik, a szándékos bevésés és felidézés megnő a megőrzés időtartama: a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- A gyermeknél, ha lelkiileg egészségesen fejlődik.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett, az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

5.3. Az egészséges életmódra nevelés

„A test és a lélek egységet alkot, s mindkettő istápolásra szorul.” (Joubert)

Az egészséges életmódra, az egészséges életvitel igényére nevelés a Duna Ovi óvodában kiemelt jelentőséggel bír. Így kialakulhat a gyermekekben az igény a későbbi egészséges életvitelre.

Az ember legfőbb értéke az élete és az egészsége. E gondolat jegyében választottuk óvodánkban az egészséges életmódra nevelést egyik fő tevékenységi formaként. Hiszen az óvodáskorban alakulnak ki a gyermekek alapvető egészségvédő szokásai, társas kapcsolatainak jellemzői, ekkor mutatkozik meg elemeiben a cselekvés vágya, a játékkedv, a tanulás iránti érdeklődés.

Az egészség szomatikus, pszichikus és szociális elégedettséget, harmóniát jelent. Az egészséges életmódra nevelés szoros összefüggésben van a gondozással. Az egészséges életmódra nevelés fogalma integratív jellegű.

Nem egyszerű összeadása a hozzátartozó nevelési feladatoknak, hanem sajátos szemlélet és magatartásforma, amennyiben interiorizálódott feladatokat jelent. Olyan új értékek hordozója, amelyek csak összességükben szolgálják a gyermek, a leendő felnőtt testi, és lelki szükségletének kielégítését, harmóniáját.

Az egészséges életmódra nevelés jelentősége különösen napjainkban növekedett meg, amikor is:

- nemkívánatos irányba tolódik el az étkezési kultúra, különösen a gyermekek körében nagymértékben csökken a szabadban tartózkodás, a sok-sok mozgás igénye,
- gyakran károsodik a gyermek lelki egészsége,
- ezáltal nem biztosított minden gyermek számára az egészséges életvitel feltétele.

5.3.1. Céljaink

- A Duna Ovi óvodában az egészséges életmódra nevelést a gyermekek egyéni adottságaihoz, szervezetüknek biológiai és pszichés állapotához igazított programokkal, az önállóságra nevelés differenciált alkalmazásával szeretnénk eredményesebbé tenni.
- A gyermekek egészségének védelme, edzése, óvása és megelőzése.
- A legfontosabb a derűs, kiegyensúlyozott, családi légkör megvalósítása, a mentális egészségre nevelés. Ez hosszú távra, illetve távon meghatározza a felnövekvő gyerekek önmaguk által kialakított életritmusát, életstílusát. Az egészséges magatartás nemcsak pillanatnyi egészséget, hanem annak megőrzését, tudatos rögzülését és a károsító körülmények elkerülését jelenti.
- Ezért célunk, hogy óvodásainkban kialakuljon az igény saját magukkal és a környezetükkel a gondozottságra, ápoltságra, válják szokásukká a rendszeres testedzés, mozgás!
- Speciális testi, lelki nevelési feladatok ellátása a megfelelő szakemberek bevonásával, a szülőkkel és az óvodapedagógusokkal együttműködve.

5.3.2. Feladataink

HELYES ÉLETRITMUS KIALAKÍTÁSA

- A napi életritmus megtervezésénél kellő hangsúlyt kap az elegendő idő biztosítása a nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben.
- Ennek érdekében a gyerekek óvodában eltöltött idejét ésszerűen, szükségleteinek megfelelően osztjuk be.
- A helyes életritmust fokozatosan az életkori és egyéni sajátosságoknak megfelelően a családokkal együttműködve alakítjuk ki.
- A lelki egészség megóvása, mentálhigiénés szemlélet.

GONDOZÁS

- A gondozás az óvoda egyik nélkülözhetetlen alaptevékenysége, s mint ilyen, szerves része az óvodai életnek.
- A gondozás azért gyűjtőfogalom, mert szűkebb értelemben jelenti a napi gondozási teendők ellátását, tágabb értelemben az egészséges életmódra nevelést, a mozgás-szükséglet kielégítését, a pszichés és szociális harmónia megteremtését.
- A közvetlen gondozási feladatok mindenekelőtt a testi szükségletek kielégítésére vonatkoznak. E téren a gyermeki magatartás, önállóság, szokások tekintetében igen nagy az eltérés, ezt az óvodánkban mindenképpen toleráljuk.
- Az egészség harmonikus megőrzése különös gondoskodást igényel az újonnan óvodába érkező 2,5-3 éves gyerekeknél. Számukra szinte minden benyomás új: újak a tárgyak, az életritmus, a társak és az óvó nénik is. Az új megszokása, elfogadása nem mindenkinél egyszerre következik be. A Duna Ovi óvodában ezért különösen nagy figyelmet, okos törődést és meleg szeretetet fordítunk a kicsik beilleszkedésére.
- Az egészséges személyiségfejlődés egyik legfontosabb feltétele az óvodapedagógus és a gyermekek közötti meleg kapcsolat, a közvetlen hangvétel, a kellemetlen érzések okainak megszüntetése (pl.: szomjúság, éhség, fázás, átnedvesedett ruházat, stb.).
- A szervezési feladatok pontos megoldása fontos gondozási tevékenységeink folyamatában:
 - környezet higiénijának állandó és széles körű biztosítása,
 - étkezéssel kapcsolatos felszerelések tisztántartása, a fertőzések megelőzése,
 - napközbeni folyamatos víz-szükséglet biztosítása,
 - szoba megfelelő hőmérsékletének, világításának biztosítása,
 - gyerekek védelme a zajártalmakkal szemben,
 - a balesetveszély és a veszélyes tárgyak kiiktatása a gyerekek közeléből.

EGÉSZSÉGVÉDELMEI CÉLZÓ TEVÉKENYSÉGEINK

- A gondozási, testi nevelési, és a mozgásfejlesztési feladatok megfelelő ellátása, megvalósítása elősegíti a gyermek egészségének megővését. A higiénés szabályok betartására vonatkozó intézkedések biztosítják a szervezet általános védekező képességének fokozását, a betegségek megelőzését.
- Az óvodapedagógus fontos feladata az anamnézis-felvétel közben felderített, ritkán előforduló, az óvodai közösségbe kerülést nem feltétlenül akadályozó betegségek (pl.: krupp, allergia, asztmatikus tünetek, lázgörcs, epilepszia, cukorbetegség stb.) regisztrálása, figyelemmel kísérése, alapvető tennivalók elsajátítása és a gyermek fiziológiás szükségletének biztosítása, (pl. étrend helyes betartása) az egészségi állapot egyensúlyban tartásához szükséges környezet megteremtése.
- Éves rendszerességgel kerül sor a védőnői-, orvosi szűrésekre, melyek lebonyolításában az óvodavezetőnek vezető szerepe van: megszervezi a

vizsgálatokat (idő, hely, ütem), felhívja az orvos figyelmét azokra az eltérésekre, melyek felderítése, kezelése szakorvosi vizsgálatot igényelhet (pl. hanyag tartás, mozgásszervi eltérések, érzelmi labilitás, impulzivitás).

- A gyermek testi épségének védelme és a baleset megelőzés magába foglalja a személyi és tárgyi feltételek biztosítását, az eszközök, használati tárgyak ellenőrzését és karbantartását, a hibaforrások megszüntetését. A gyermeki gondolkodásmód sajátosságából, valamint a szenzomotoros koordináció zavaraiából adódóan következnek a tipikus gyermekbalesetek (törések, zúzódások), ezek teszik szükségessé a felnőtt állandó kontrollját, a tevékenységek figyelemmel kísérését. Önmaguk és társaik testi épségének megóvására neveljük ezért gyermekeinket (konfliktuskezelés, tolerancia)
- Megteremtjük a gyermekek fejlődéséhez szükséges környezetet.
- A gyerekek viselkedésének folyamatos megfigyelése, mert erre épül a mentálhigiéne gyakorlati megvalósulása.
- Egészséges környezet, rendszeres szellőztetés, ideális hőmérséklet biztosítása, a mindennapos porszívózás, portalanítás, az allergia-okozók kiszűrése érdekében.
- A helytelen életmód szokásainak korrekciója.
- A közvetlen környezetünkben adódó egészségnevelési és mozgáslehetőség mindennapos kihasználása.
- Őszi egészség hét ezen a héten tervezünk salátakészítést, fogászati bemutatót, közös zenés tornát, szőlő-, vagy almaszüretet, lovas kocsikázást.
- Úszás és karate, mint fakultatív lehetőségek.
- Családi sportnap megrendezése.
- A mindennapi tevékenységeink közé az alábbi egészségneveléssel kapcsolatos témakörök játékos feldolgozása:
 - Egészséges vagyok?
 - Óvom az egészségem, védem a fogaim épségét, betegségmegelőzés
 - Az időjárásnak megfelelően öltözködöm.
 - Egészségesen és változatosan étkezem.
 - Sokat mozgok.

TESTÁPOLÁS, SZEMÉLYI HIGIÉNY

- A testápolás az óvónő és a gyerekek bensőséges kapcsolatára épül, ugyanakkor fel is erősíti azt. Óvodánkban ezt a bensőséges kapcsolatot beszélgetésekkel, történetek, rögtönzött meselemek elmondásával, játékos helyzetek teremtésével, személyre szóló tevételes segítségnyújtással segítjük elő, úgy, hogy végső célunk mégiscsak a testápolás örömeinek az elérése.
- Tisztálkodásnál: a kézmosás, törülközés, fésülködés, fogápolás helyes, rendszeres végzésére szoktatjuk gyerekeinket.
- WC-használat közben feladatunk az intimitás tiszteletben tartása, a WC-papír rendszeres és megfelelő használatára szoktatás, különös tekintettel a kislányokra, a WC-higiéna (leöblítés) szabályainak kialakítása.

- Az orrfúvás segítése, illetve a zsebkendő önálló használatának az elsajátítása is megértő magatartást igényel tőlünk, óvónőktől.

ÖLTÖZKÖDÉS

- Az öltözködéssel kapcsolatosan óvodánkknak kettős a feladata. Egyrészt a szülők megnyerése az időjáráshoz igazított öltözködési szokások kialakításához, másrészt a gyerekeink fokozatos önállóságra szoktatása.
- A szülőknél szeretnénk elérni, hogy gyerekeik öltözéke célszerű, és könnyen kezelhető legyen.
- Fontos, hogy a gyerekek ruházata a sokféle tevékenység gyakorlásához, az időjárás változásaihoz igazodó kényelmes, könnyen fel- és levehető legyen.
- A Duna Oviban tájékoztatjuk a szülőket arról, hogy egészségügyi szempontból szükséges a gyerekeknek benti játszóruga, cserecipő, és a sétákhoz, kirándulásokhoz gumicsizma, esőkabát.

TÁPLÁLKOZÁS

- A gyermek egészséges fejlődésének feltételei közé tartozik a helyes táplálkozás.
- A helyes táplálkozás biztosítására a Duna Ovi óvoda különösen nagy gondot fordít a napi négyzeri étkezés biztosításával.
- Gyerekkorban a tápanyagok nemcsak a játék, a mozgás, vagy más tevékenység során elfogyasztott energiát pótolják, hanem a növekedéssel és fejlődéssel járó testépítést is biztosítják. Mindez fehérje dús, és vitamindús táplálkozást igényel a gyermekek számára.
- Természetesen fontosnak tartjuk az egyéb tápanyagok, pl.: a szénhidrátok, növényi zsiradékok, vitaminok, a különböző ásványi anyagok és rostok megfelelő mennyiségű biztosítását, továbbá azt is, hogy étkezésük megfelelően változatos legyen.
- A Duna Ovi óvoda étrendjéből nem hiányozhat a fehérjét és a csontfejlődés szempontjából fontos kalciumot tartalmazó tej- és tejtermék az évszaktól függetlenül, a sok gyümölcs- és zöldségféle és a kellő mennyiségű folyadék.
- A gyerekekkel közösen az idénynek megfelelő gyümölcsökből, vagy zöldségekből salátát készítünk.

PIHENÉS, ALVÁS

- (2,5)3-7(8) éves korban az egész napi alvásigény általában 10-12 óra. Ez nagy, egyéni eltéréseket mutathat. A gyerek akkor aludt eleget, ha felkeltés nélkül ébred fel. A gyerek ezen alvásszükségletének kielégítése részben óvodánkra hárul.
- Alvásidő előtt alaposan kiszellőztetünk, nyugodt, csendes, tiszta, pormentes levegőt biztosítunk.
- Jól szellőző fektető ágyakat használunk, alváshoz tiszta ágyneműt biztosítunk.
- Elalvás előtt mesével, altatódallal, zenével hangoljuk rá a pihenésre a gyerekeket.

- A nem-alvó gyermekek számára különféle tevékenységeket kínálunk fel, úgy, hogy a pihenni vágyókat ne zavarják meg (min. pihenési idejük: 60 perc).

TESTEDZÉS

- Az edzésformáknak két fajtáját alkalmazzuk: a mindennapi élet nyújtotta lehetőségeket és a különböző fürdőzéseket.
- Minden lehetőséget megragadunk arra, hogy minél több időt töltsünk a szabadban, hogy a játék, a mozgás, a kezdeményezések a szabadban történjenek.
- Lehetőség szerint heti egy alkalommal sétát teszünk az óvoda közvetlen és tágabb környezetének felfedezésére.
- Évszakonként egy alkalommal buszos kirándulást szervezünk távolabbi helyekre (pl.: Mogyoró-hegy, Medvefarm, Margit-sziget, Városliget, Visegrád, stb. A téli kint tartózkodás -5 fokig mindig valamilyen kedvelt tevékenységhez kapcsolódik (séta, futkározás, szánkózás, csúszkálás, hóember-, hó vár építése, hógolyózás).
- Nyáron a víz edző hatását, a kertben felállított két kis kagyló alakú pancsoló medencével biztosítjuk, akkor, ha a levegő hőmérséklete elérte legalább a 26°C-ot. A két kis kagyló alakú pancsolóba 30 °C-os vizet engedünk.
- Ha nem tudjuk megoldani a fürdőzést, akkor permetező zuhanyozást alkalmazunk. Ősztől tavaszig pedig úszásoktatásra járunk.
- A rendszeres, örömmel és szabadon végzett mozgással az egészséges életvitel kialakítására szoktatjuk a gyerekeket, s mintát adunk a szülőknek.
- Nevelői stratégiánk megfogalmazásakor mindig számolunk az adott csoport gyermekeinek egyéni adottságaival.
- Az óvodánkban megbetegedett gyermekeket elkülönítjük, míg szüleik értük nem jönnek.

NAPIREND (IX.01.-V.31.-ig): A napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető tevékenységekhez. Napirendünket a folyamatosság és rugalmasság jellemzi.

Időszak	Tevékenység
6.50.-9.00.	Megérkezés az óvodába, szabad játék Mosdóhasználat, folyamatos reggeli, közben szabad játék
9.00-10.00.	Játék, játékba integrált-differenciált fejlesztés, képességfejlesztés, az egyéni szükségleteknek megfelelően, a különféle tevékenységek által
10.00-10.15.	Mosdóhasználat, tízórai
10.15.-10.30.	Mosdóhasználat, öltözködés udvari játékhöz, sétához
10.30-11.45.	Udvari játék vagy séta, irányított mozgásfejlesztés 30 percben
11.45-12.30.	Mosdóhasználat, öltözködés, ebéd
12.30-13.15.	Mosdóhasználat, fogmosás, lefekvés, mese
13.15-17.00.	Pihenés, alvás, uzsonna, játék, folyamatos távozás haza

NAPIREND (VI.01.-VIII.31.-ig)

Időszak	Tevékenység
6.50-9.00.	Gyülekezés, levegőzés, játék, egyéb szabadon választott tevékenység, mosdóhasználat, folyamatos reggeli
9.00-11.30.	Öltözés, levegőzés, játék, séta, egyéb szabadon választott tevékenység. Közben: tízórai.
11.45-12.30.	Öltözés, mosdóhasználat, ebéd
12.30-13.15.	Mosdóhasználat, fogmosás, lefekvés, mese
13.15-17.00.	Pihenés, alvás. Ébredés, öltözködés, mosdóhasználat. Uzsonna, szabad játék, folyamatos távozás haza.

5.3.3. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek:

- A testápolási szokásoknak megfelelően önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodik, fogat mos, a fogápoló szereket tisztán, rendben tartja, fésülködik.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáz, helyére teszi azokat.
- Zsebkendőjét önállóan használja köhögéskor, tüsszentéskor egyaránt.
- Helyesen fújja az orrát.
- Az önkiszolgálás teljes önállósággal, biztonsággal látja el.
- Önállóan eldönti, hogy mennyi ételt fogyaszt, önállóan tölt vizet, vagy más folyadékot a kancsóból.
- Étkezés közben kulturáltan viselkedik.
- Igényli az asztal esztétikus rendjét.
- Helyesen használja az evőeszközöket (készség-szinten használja a kanalat, villát, jártasak a kés használatában).
- Teljesen önállóan öltözik, a ruháját ki- és begombolja, cipőjét befűzi, beköti.
- Ruháját esztétikusan, összehajtva a polcára helyezi.
- Környezetében igyekszik mindenütt rendet tartani.
- Ügyel saját külsőjére, melyben megjelenik a szépre, ízlésre törekvése.

5.3.4. Mozgás, testnevelés

„Az ember neveltetése, a születéssel kezdődik, mert az újszülött magával hozza ugyan erőit és tagjait, de ezeknek az erőknek és tagoknak a használatát, alkalmazását, fejlesztését meg kell tanulnia.” (Herber)

Az egészséges életmód kialakulásának egyik elengedhetetlen feltétele a mozgás, mely nagyban hozzájárul a gyermekek ideális testi és szellemi fejlődéséhez.

Munkánk során arra törekszünk, hogy a gyermekek minél sokrétűbb mozgásformákkal ismerkedjenek meg. A mozgás öröm legyen a számukra, s ezt az örömforrást az egész nap folyamán biztosítanunk kell. A mozgáslehetőségek kötött és kötetlen formában valósulnak meg a játék során, az udvari életben, a mindennapos testnevelési foglalkozásokon, valamint kirándulásokon és terepgyakorlatokon. A mozgásfejlesztő program az egész személyiség fejlesztésére irányul, s változatos tevékenységek sorozatában valósul meg.

5.3.4.1. Céljaink:

- A motoros képességek fejlesztése,
- a fizikai aktivitáson keresztül a szellemi aktivitás előkészítése, illetőleg a sikeres mozgásos feladatmegoldások eredményeként az önértékelés és az önbizalom növelése,
- a nagy és finommozgások, testséma és fizikális erőnlét fejlesztése,
- egyensúlyfejlesztés,
- a laterális fejlesztése, a dominancia erősítése,
- a szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése,
- ritmikus tevékenységekkel a ritmusérzék fejlesztése,
- a vizuális és auditív percepció fejlesztését alapozó, illetőleg az kiegészítő szerepű mozgások gyakoroltatása,
- a pantomimika segítségével a testséma és az emocionalitás fejlesztése,
- problémamegoldások erősítése mozgásos tevékenységgel elvégzett feladatmegoldásokkal,
- mozgással kapcsolatos, és mozgáshoz kapcsolódó szókészlet fejlesztése.

5.3.4.2. Feladataink:

- A feltételek megteremtése (jó levegő, tiszta környezet, korszerű eszközök stb.),
- játékban gazdag, egyéni képességeket figyelembe vevő tevékenységek biztosítása,
- az eszközök és tevékenységek kiválasztásánál a gyermekek életkorához, fejlettségéhez és a csoport összetételéhez való igazodás.
- a társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával a gyermek én-határainak, a másik észlelésének, az önfegyelem, alkalmazkodás, kooperáció képessége fejlődésének elősegítése,
- a mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség megismerése,

- a mozgás és mozgásigény különbözőségének figyelembe vételével mozgásigény kielégítése, illetve ösztönzés a mozgásra az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával,
- változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása a mindennapos mozgásra valamennyi gyermek számára,
- a konkrét mozgásos tapasztalatok beépülésének a szókincs, az elvont gondolkodás, a keresztcsatornák fejlődésének segítése a mozgásformák megnevezésével,
- világos, konkrét értékeléssel a pozitív énkép alakulás támogatása.

A MOZGÁSFEJLESZTÉS SZÍNTEREI

Tornaterem vagy az óvoda udvara adta lehetőségek.

MOZGÁSOS TEVÉKENYSÉGEK:

TESTNEVELÉS FOGLALKOZÁS

Hetente egy alkalommal kerül megszervezésre, 9.30-10.00 között hétfői napon a tornateremben, vagy a sportudvaron. Időtartama a gyermekek fejlettségétől függően 20-35 percig tart. Kiemelt jelentőségűek a főgyakorlatok, és a mozgásos játékok. A foglalkozást úgy kell felépíteni, hogy annak fele legalább mozgásos játékokból álljon. A foglalkozás mindkét óvónő részvételével történik a vegyes csoportban lévő differenciálás miatt. Ezeket a gyakorlatokat minden gyermek egy időben, egyszerre végzi, de mindenki saját fejlettségi szintjén. A gyakorlatlanabbaknak lehetőségük van arra, hogy a fejlettebb társaikat utánozzák. Feltételei: mozgásanyag helyes kiválasztása; bemutatás, magyarázat; eszközök száma és elhelyezése; személyhez kötött hibajavítás; a játékokra szánt időkeret helyes meghatározása.

IRÁNYÍTOTT MOZGÁSFEJLESZTÉS

A hét minden napján, differenciáltan, minden gyerekkel, a szabad levegőn való tartózkodás során, az udvari szabadjáték záróakkordjaként, spontán vagy tervezett formában (de irányítottan), az óvodapedagógusok mozgásfejlesztést végeznek. Ennek időtartama: 30 perc. Rossz idő esetén mindez az óvoda tornatermében valósul meg a két óvónő kooperált munkájával.

EGYÉB MOZGÁSOS LEHETŐSÉGEK

Óvodánkban úszás, karate és néptánc oktatással bővítettük a nevelési tervünkben meghatározott mozgástevékenységeket, óvodapedagógus jelenlétében. Mindegyik tevékenység szervezése heti egy alkalommal történik.

Ennek keretében lehetőség nyílik:

- új mozgásformák elsajátítására,

- megvalósul a gyermekek mozgáskoordinációja és egészsége érdekében a rendszeres, aktív mozgáshoz való szoktatás,
- egészséges életvitel megalapozása.

Rossz idő esetén is biztosítjuk a mindennapi edzés lehetőségét a tornaszobában, mozgásfejlesztő játékaikkal.

Jó időben az udvar adta lehetőségeket használjuk ki: kerékpározás, rollerezés, kispályás kosárlabda, foci, szabadtéri fából készült függesztő szerek használatával.

5.3.4.3. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek:

- kialakul önbizalma, fejlődik önértékelése,
- képessé válik korának megfelelő nagymozgások elvégzésére,
- kialakul testsémája,
- edzetté válik,
- kialakul összerendezett, koordinált mozgása, szem-kéz, szem-láb összerendezett, célszerű, együttes mozgása,
- kialakul oldalisága, ritmikus mozgása,
- megérti a mozgással kapcsolatos kifejezéseket.

5.3.4.4 A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke a testnevelés foglalkozások során

- padok, labdák, ugráló-kötelek
- bordásfalak, tornaszőnyegek, zsámolyok
- babzsákok, hullahopp karikák, Body-Roll hengerek.

5.4. Anyanyelvi nevelés

„Az arc, a test, a lélegzet: a szív mutatója. A hang, a hangszín, az akaraté.” (Tatiosz)

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat!

Az anyanyelvi nevelésen értjük: a beszédhanghallás kialakulását, a beszéd megértését, a szókincs bővülését, hangképzésbeli elsajátítást, a mondatalkotást, az összefüggő beszédet, a csoportos beszélgetést, a beszédfigyelmet, a kulturált, udvarias beszédformákat, metakommunikációs elemek felhasználását.

Az óvodapedagógus az anyanyelvi nevelésnek is a legfőbb letéteményese.

5.4.1. Céljaink

- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a kommunikáció és kooperáció különböző formáinak differenciált fejlesztése a nevelőtevékenység fejlesztésében.
- A beszéd közvetítésével a gyermek biztonságérzetének elősegítése, ismeretei gazdagítása, tájékozottságának növelése.
- Az óvónő és a gyerekek közötti szeretetteljes viszony a jó csoportlétkör kialakítása, hiszen ezt képezi a beszédkapcsolatok kialakításának az alapját.

5.4.2. Feladataink

- Az anyanyelv fejlesztése a Duna Ovi óvodában kiemelt jelentőségű.
- A gyerekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése beszélő környezettel.
- A napi rendszeres beszélgetés, a gyermeki élmények meghallgatása, a gyakori mondókázás, a mindennapos mesélés és az éneklés által a gyermekek intenzívebben részesülnek az anyanyelv élményében.
- Az anyanyelvi-kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, közvetítő elemként jelen van a nevelési feladat megvalósulásának minden mozzanatában.
- A beszédészlelés, beszédértés, szóbeli emlékezet fejlesztése. Szókincs (relációs és általános) gyarapítása, szófaji gazdagság megalapozása.
- Folyamatos, összefüggő, tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása.
- Nyelvi készség (társalgási vagy kontextusos és elbeszélő vagy összefüggő beszéd) fejlesztése.
- Kommunikációs és kooperációs (verbális és nem verbális) jelzések felismerésének, használatának gyakorlása, egyéni bánásmód, differenciált fejlesztés alkalmazásával.
- Együttműködés a logopédussal és a családdal a megelőzés és a korrekció területén.

- A szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása.
- A nemzeti és etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításában.
- A jeles napokat kísérő hangulatfokozást, érzelemmélyítést kifejező szavak átkerülnek a gyerek mindennapi szóhasználatába.
- A Duna Ovi óvodában a német nyelvvel való ismerkedés lehetőségét kínáljuk, mint fakultatív lehetőséget, azonban az idegen nyelv tanulásának szülői igényét az anyanyelv elmélyítésével ellensúlyozzuk.
- Mindezek megvalósításához elengedhetetlen az óvónőink mintaadása, jelen esetben beszédüknek tisztasága, a nyelvi elemek őszinte használata, a hangok kifogástalan képzése. Feladata, hogy természetes hangon szóljon a csoporthoz, törekedjen a képszerű kifejezésre, beszédének szemléletességére.

5.4.3. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek:

- Folyamatosan, összefüggő mondatokkal fejezi ki magát.
- Aktívan használja a tapasztalatok során bővült szókincsét.
- Elbeszélése folyamatos, de gyakran még nem követi a történések logikai, időbeli sorrendjét.
- Helyesen használja a névmásokat, a névutókat, a jövő igeidőt és az igemódokat.
- Relációs szókinccsel rendelkezik.
- Beszédét személyiségének és az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kíséri.
- Ha párbeszédben vesznek részt, többnyire végigvárják a másik megnyilatkozását.

6. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉG-FORMÁI

6.1. A játék, mint a személyiségfejlesztés alapvető eszköze

*„A játék. Az különös. Gömbölyű és gyönyörű, csodaszép és csodajó, nyitható és csukható...”
(Kosztolányi Dezső)*

A játék az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenysége, természetes életformája. Az óvodáskori játék olyan tevékenységforma, mely magában hordja a másik két tevékenységi kör (tanulás, munka) részfunkcióit is, biztosítva ezzel a hatékonyságot.

A játékban minden lehetséges. Motívuma az öröm, a bánat, a kaland feszültsége, a kommunikáció igénye, az erő próbálgatása, az önkifejezés vágya. A játék megnyugtat és felhevít, az egyedüllét védő illúzióját adja és ugyanakkor társat közvetít, nevel és tanít, lehetővé teszi, hogy segítségével a gyermek megismerje a világot.

A játék fejleszti:

- örömforrás a gyerek számára, játék által csökken a gyerek feszültsége,
- a gyerek mozgását, értelmi képességeit,
- a kreatív együttműködést,
- a gyerekek társas kapcsolatait,
- a gyerek beszédkedvét, közlési vágyát.

Így válik a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

6.1.1. Céljaink

- A szabad játék túlsúlyának érvényesülése a megfelelő feltételek biztosításával, játék támogató magatartással, a szülők szemléletformálásával.
- A gyermek tapasztalatainak érzelmi feldolgoztatása a játék által, a velük járó feszültség csökkentése.
- A játék segítségével motiválni a gyermekeket – többek között – az egészséges életmódra, a helyes napirend, életrend kialakítására, gyakorlatára, a testi épségük védelmére.
- A szabad játék indirekt irányítása.

6.1.2 Feladataink

- A játék a kisgyerekek elemi, pszichikus szükséglete, melyet a Duna Ovi óvodában minden nap visszatérő módon, hosszantartóan és zavartalanul ki kell elégítenünk.
- A különböző játékformákhoz óvodánkban megfelelő helyet, egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakoztatását segítő anyagokat, játékeszközöket biztosítunk.

- Tapasztalatok szerint, amelyik gyermek nem játszhat eleget, lassabban fejlődik, mint az, aki akadálytalanul játszhat. Ezért a Duna Ovi óvodában a játék kiemelt jelentőségű, mely az óvoda napirendjében is megmutatkozik.
- A játék elsődleges tevékenységünk.
- A játékban a gyermekek megtanulják, sok pozitív példa alapján önállóan megoldani konfliktusaikat. Az osztatlan óvodai csoportunkban ezáltal csökken a konfliktusok száma, ez következik abból, hogy különböző fejlettségű gyerekeknek más a játékeszköz igénye és a szociálisan érettebb gyerekek mintát adnak az együttműködésre, a megegyezésre.
- A játékidő a Duna Ovi óvodában folyamatos, hiszen kisgyermekkorban az idő nem osztható föl órarend-szerű szakaszokra.
- A napirendünkben szereplő egyéb tevékenységek is belesimulnak a játék folyamatába. Időlegesen megszakítják ugyan, de nem tördelik szét. Körültekintő szervezéssel a kezdeményezések, foglalkozások helyének és idejének megválasztása az elmélyült játékot nem borítja fel. A konkrét szervezést igénylő kötött idejű foglalkozások kivétel képeznek (pl. testnevelés-foglalkozás, bábszínház, kirándulások stb.).
- Az elfoglaltságok gyerekszemmel csak akkor érdekesek, ha egymással élményszinten egészten alkotnak. Csak akkor értelmesek, ha a játékoknak céljuk van. Az idő folyamatos kezelése, az elkezdett játékok befejezése, a kipróbált játékmotívumok ismételtetése, variálása, az adott nevelői stílus modellizálása lassúbb tempót igényel tőlünk.
- Játékidőben teremtünk olyan játékos helyzeteket, amelyekbe a kezdeményezett tevékenységi formák is beleillenek.
- Az óvodapedagógus játékbéli szerepe:
Tudatosan megengedő, elfogadó, biztonságot és bizalmat adó, segítő, támogató jelenlét – pedagógiai optimizmus. Potenciális partner, akit érdekel, amit a gyerekek játszanak, tesznek, csak a szükséges esetekben avatkozik be (pl. a veszélyessé váló agresszív játékba). A szabad játék és játszótárs választás biztosítása, a kreativitás ösztönzése, támogatása. A játékelképzelések megbeszélésnek inspirálása. Reflektív szemlélet: a gyermekek játékkal kapcsolatos jelzéseinek szinkronizálása, majd a gyermekek játékhoz szükséges döntéseinek előkészítése. A gyermekek aktuális fejlettségi szintjének nyomon követése, egyénre és csoportra szabott fejlesztési feladatok tervezése és megvalósítása elsősorban indirekt módszerekkel (pl. társas kapcsolatok formálása, az együttműködés fejlesztése, az interakciók tartalmának fejlesztése, az önérvényesítés, önbizalom formálásával kapcsolatos feladatok).
- A szabad játék elsődlegességének biztosítása a szülőkkel, pedagógus és nem pedagógus kollégákkal való együttműködésben:
Mintaértékű kommunikáció, pozitív visszajelzések, megfelelő csoportlégtér biztosítása, elfogadó, segítő, támogató attitűddel, differenciált módszerekkel, multikulturális-interkulturális szemlélettel. A játék szabályainak, normáinak gyerekekkel és szülőkkel közös formálása, a gyermeki véleménynyilvánítás és és döntőképeség erősítése, különös tekintettel a konfliktushelyzetek megoldási lehetőségeire.

- A megfelelő játszóhelyek biztosítása:
Belső terek tagolása a különböző jellegű játékok kibontakoztatása érdekében. Könnyű és biztonságos mozgás lehetőségét szolgáló térfelosztás kialakítása: családi játékok tere, mesesarok, építő-közlekedő játékok tere, rajzolás, festés, gyurmázás, kézi munka, barkácsolás helye, kísérletező hely, énekes játékok tere, kincses láda, különböző foglalkozások eljátszásának helye.
Az évszakok által nyújtott udvari játéklehetőségek biztosítása mellett, a téli időszakban is a benti játékok folytatásának lehetősége.
- A szülői szemléletformálás feladatai:
A beilleszkedési időszak a legkedvezőbb a játékkal kapcsolatos szülői szemléletformálás megkezdésére, hiszen a modellnyújtás mellett lehetőség adódik a pedagógiai helyzetek rövid indoklására, a játék fontosságát tudatosító érvek közvetítésére is, annak érdekében, hogy elfogadottá váljon a játék prioritására építő óvoda.

6.1.3. Játékfajták a Duna Ovi óvoda vegyes csoportjában

6.1.3.1. Gyakorlójáték

A játék lényegét a résztartalmak mozgással történő kifejezése adja. Mint tudjuk, idősebb gyerekek is játszanak időnként gyakorlójátékot, hangulatuktól, belső késztetésüktől függően. A játéknak ez a fajtája - különösen év elején, amikor az óvónő több időt tölt az új kicsikkel - gyakrabban fordul elő. De ez csak átmeneti állapot. Ha nagyobb gyermekeink felé egész viselkedésünkkel azt közvetítjük, hogy nem szüntünk meg őket szeretni, kapcsolatunk mit sem változott, akkor fokozatosan visszatérnek a saját életkoruknak, fejlettségüknek megfelelő játéktevékenységekhez.

6.1.3.2. Konstruáló játék

A gyerekek kockákból és más játékszerekből, különböző alkatrészekből, anyagokból építményeket, játékszereket, különféle tárgyakat hoznak létre.

A játéknak ebben a formájában képesek legkorábban az együttjátszásra, együttműködésre, a különböző korosztályú gyermekek, mivel az eltérő fejlettségű, (egyszerűbb, bonyolultabb) alkotások közös egészsé alakulhatnak.

Az a tapasztalatom, hogy ez a fajta közös alkotás jó hatással van a kisebbek kreativitására. Hiszen ha fantáziájuk előrébb jár, mint kez ügyességük, akkor számíthatnak a nagyobbak tevőleges segítségnyújtására és ez pozitívan hat a közösség formálódására is.

6.1.3.3. Szerepjáték

A szerepjáték nevelési szempontból a leggazdagabb lehetőségeket nyújtó játékfajta, amely a gyakorló játék keretei között bontakozik ki és kifejlett formáját az óvodás kor végére éri el. A gyerekek szerepjátéka, tapasztalataikat, ismereteiket, elképzeléseiket és az ezekhez fűződő érzelmeiket tükrözi.

Természetesen vegyes csoportban is úgy kezdődik leggyakrabban a szerepjáték, hogy ha a kicsik egymás mellett játszanak, akár hárman, négyen is, de csak az eszközökön osztoznak, nem együtt tevékenykednek. Ám ha ugyanott idősebbek is játszanak, akkor éppen az élethű szerepvállalás miatt elkezdik beszervezni kisebb társaikat. Ők eleinte természetesen alárendelt szerepet játszanak, de fejlettségüktől, temperamentumuktól függően egy idő múlva akár az irányítást is átvehetik. Ettől válik tartalmassá, színessé, életszerűvé a szerepjáték.

Ez a fajta játéktevékenység indirekt módon tanítja meg a gyerekeket együttműködni, szervezni, irányítani, illetve az irányítást elfogadni, segíteni a gyermekek szocializálását.

6.1.3.4. Szabályjáték

Jellemzője, hogy pontos, meghatározott szabályok szerint zajlik. A szabályok határozzák meg a játék megkezdésének módját, menetét, befejezését, egy-egy szakaszának lezárását.

Minden korosztály képes valamilyen szintű szabályjáték elsajátítására. Egyrészt gondolunk a különböző társasjátékokra, kártyajátékokra, másrészt a mozgásos szabályjátékokra. A vegyes életkorból adódóan az idősebbek szívesen tanítgatják fiatalabb társaikat az általuk már ismert szabályokra, de közösen is kialakítanak új szabályokat.

Ennek során megfigyelhető a gyerekek rugalmassága, empátiás készsége ahogyan együtt játszanak a különböző korosztályok. A nagyok igyekeznek leegyszerűsíteni a szabályokat, elnézőek fiatalabb társaikkal.

6.1.3.5. Dramatizálás, bábozás

A dramatizálás és a bábozás szorosan összefüggnek egymással.

Dramatizáláskor a gyermek saját- vagy irodalmi élményeit játssza el, kötetlen módon. Ezek az élmények érzelmileg ragadják meg a gyermeket és hatnak rá.

Dramatizálásban rejlő általános fejlesztési funkciók a gyermekeket illetően:

- fejlődik emlékezetük, kreativitásuk,
- játék közben fejlődik szervezőkészségük, alkalmazkodó-képességük, önértékelésük és önismeretük,
- fejlődik testsémájuk,
- fejlődik percepciójuk (különösen a térészlelésre),
- fejlődik verbális készségük.

Dramatizálás általános fejlődési mutatói a gyermek viselkedésében a bábozásnál felsorolt mutatók mellett:

- a hallott mű mely részlete jelenik meg a dramatizálásban,
- mennyire kidolgozottak a szereplők másolatai (hangerő, hangszín, mimika stb.),
- hűen követi-e az eredeti szöveget, vagy eltér tőle,

- mikor észlelhető a mesetudat megjelenése,
- hajlandó-e segítséget nyújtani a társainak, s ez milyen módon történik,
- milyen tulajdonságai érvényesülnek a dramatizálás során (célszerűség, önállóság, ötletesség, rugalmasság stb.),
- milyen mértékű a kudarc elviselése,
- tapasztalható-e önfegyelem, önkritika, kitartás.

Bábozás: rövid, improvizált jelenetekkel ismerkednek meg a gyerekek bábokkal. Az óvónők kedvet ébresztenek a bábjáték iránt, utánzásra készítve a gyerekeket, akik lehetőséget kapnak arra, hogy irodalmi, zenei élményeiket eljátszhassák, felesleges kötöttségek nélkül, oldott légkörben.

Játszhatnak a paraván mögött, vagy nélküle is. Az óvónők megtanítják a gyerekeket a bábok mozgatására, de ez gyakorlás nem lépheti túl a bábozás jellegét. A gyerekek szereplési vágyukat fejleszthetik olyan alkotó tevékenységgé, amelynek során örömet szereznek önmaguknak, társaiknak, kisebbeknek vagy a szülőknek.

6.1.3.6. Mozgásos játék

A mozgás fejlődésének szenzitív szakasza óvodás korra esik, ezért ennek fejlesztésére minden lehetőséget megragadunk. Az évszaknak és időjárásnak megfelelően igyekszünk minél több időt tölteni az udvaron, ahol minden korosztály megtalálja a számára megfelelő mozgásra ösztönző eszközöket, tornaszereket. Természetesen a csoportszobában is igyekszünk minél több teret adni a mozgásos játékoknak.

6.1.3.7. Szabadidős ábrázolás, barkácsolás

Az ábrázolást és a barkácsolást a többi játéktevékenységgel egyenrangúként kezeljük, ezért ehhez is meg kellett teremtenünk a megfelelő háttérrel.

Úgy rendeztük be a termünket, hogy a szabad polcon lévő ábrázoló eszközök és a közelükben lévő asztal aránylag védett, nyugalmas helyet kapjon, ezzel is elősegítve az elmélyült, zavartalan tevékenykedést.

6.1.4. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek:

- alkalmazkodik a játék szabályaihoz,
- megérti, és elfogadja játszótársai elgondolásait, tevékenységük logikáját,
- ha szükség van rá, vállalja a számára kevésbé érdekes, kedvezőtlenebb szerepeket is,
- tud a játszótársaihoz alkalmazkodni,
- képes olyan játékhelyzeteket létrehozni, amelyekben tapasztalatai, érdeklődése alapján ábrázolhatja a felnőttek tevékenységét és különféle kapcsolatait,

- megfelelő tapasztalatai és élményei birtokában önálló, a játék előzetes, közös tervezésében a szerepek kiválasztásában, a játékszerek és -eszközök kiválasztásában, a szabályok betartásában,
- a barkácsolás közben létrehozott eszközöket, ha teheti, használja fel játékában,
- a konstruálás fejlettebb fokán mind igényesebbé válik alkotásaival szemben,
- alkotásait önállóan, sok egyéni ötlet alapján hozza létre, és képessé válik a különböző anyagok, eszközök kombinált alkalmazására is,
- bonyolultabb szabályjáték megtanulására és gyakorlására is képes,
- a másik gyermeket a szabályok betartására is figyelmezteti.

6.1.5. A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke a játéktevékenység során:

- fából készült játékok,
- babák, kötött állatok,
- többféle méretű és színű kendők, leplek,
- fejdíszek, koronák, palástok,
- gyakorlójátékok eszközei, építő- és konstruáló játékok,
- babák, legók, autók, építő játékok
- képességfejlesztő játékok, társasjátékok,
- sokszínű technikát biztosító ábrázoló eszközök,
- kosárnyi kagyló, fenyőtoboz, kövek, kavicsok, magok, termések stb.
- a szerepjátékok kellékei
- az énekes játékok eszközei
- kincses láda
- a barkácsolás eszköztára
- a kísérletezés és felfedezés eszköztára

6.2. Munka jellegű tevékenységek

„Még a letört ágból, vagy pattintott kőből készült legegyszerűbb szerszám is hosszú tapasztalatok gyümölcse. Próbálkozásoké s hibáké, megjegyzett, emlékezetben tartott és összehasonlított benyomásoké.” (Vere Gordon Childe)

A gyermek, munka jellegű tevékenységén saját életével, a közvetlen környezetével, illetve a közössége érdekével összefüggő tevékenységet értjük. Mindez összhangban van teherbíró képességével, a feladatok elvégzéséhez szükséges képességekkel és nem kevésbé feladattudatának fejlettségi szintjével.

A GYERMEKI MUNKATEVÉKENYSÉG MEGJELENÉSI MÓDJAI

- közösen végzett munka a felnőttekkel,
- önálló, aktív tevékenység,
- a gyermekek közös tevékenysége,
- a cselekvő tanulás egyik eszköze.

A FELNŐTT ÉS A GYERMEK KÖZÖS MUNKATEVÉKENYSÉGÉNEK ESETEI

- a felnőtt tevékenységének megfigyelése, kisebb közreműködés a felnőttel,
- a felnőtt munkájának aktív segítése,
- „egyenrangú” félként való közreműködés a munka elvégzésében,
- közös munkában önálló részfeladat elvégzése (egyéni vagy csoportosan),
- a gyerek önálló munkájához nyújtott felnőtti segítség.

A GYERMEK ÖNÁLLÓ TEVÉKENYSÉGE

- előzetes megbeszélésre épülő önálló, aktív tevékenység,
- alkalmi megbízatás, alkalmi munkafeladat,
- rendszeres munkafeladat, önálló megszervezése, megoldása,
- naposi munka, önkiszolgálás,
- a gyermek önálló munkakezdeményezése.

A GYERMEK KÖZÖS TEVÉKENYSÉGE

- több gyermek együttes részvétele, már ismert munkákban (pl. terem-, udvarrendezés),
- újfajta megbízatás közös elvégzése (kicsik fogadása, kiállítás közös előkészítése),
- önálló munkaalkalmak kezdeményezése.

6.2.1. Céljaink

- A gyereknek a munkához való pozitív viszony kialakítása.
- A munka szükségletének igénylése.
- A munka elfogadtatása és megszerettetése, ez összefügg a feladattudatra való neveléssel.

6.2.2. Feladataink

- A munkára nevelésben véleményem szerint két alapvető irányelvnek kell érvényesülnie:
 - érzékeltetjük a gyerekekkel, hogy a munka hozzátartozik mindennapi életünkhöz,
 - a gyermeket képességeinek ismeretében olyan feladatokkal bízunk meg, amelyek elvégzésére már képesek.
- Vegyes csoportunkban a gyermek-munka szervezésének leglényegesebb szempontja, hogy minden korosztály számára találjunk megfelelő feladatot.
- Az önkiszolgáló tevékenység és a közösségért végzett munka vegyes csoportban összemosódik, így a mi csoportunk szokásrendszeréből kimarad a naposi munka, mivel minden korosztály (3-7-8 éves) megtalálható a csoportban. Ezt a feladatot helyettesítik az egyéni megbízások, a közös feladatvégzések és az önkiszolgálás. Így próbáljuk meg a Duna ovi Óvodában elkerülni a nagyok túlterhelését, és egyúttal megoldani a kicsik munkához szoktatását, mind az önkiszolgáló munkáknál (testápolás, étkezés, öltözködés, a környezet rendjének megőrzése, a gyermekek személyes dolgainak kezelése), mind az alkalomszerű munkáknál, a növény- és állatgondozásnál egyaránt. Pl. az óvodánk oldalán kialakított virágoskert gondozása folyamatos munkát igényel, ezért fontos a munkafolyamatok megszervezésénél az „erők” tudatos elosztása. A kisebb gyereket az eszköz, a cselekvés vonzza, míg a nagyobb már tudatosan végzi el feladatát.
- Az önkiszolgálás és a közösségért végzett munka jellegű tevékenységek eredményeinek tudatosításával az elvégzett feladat jelentőségének megláttatása, elismerése, megővése.

További feladataink:

- A Duna Ovi óvoda adottságaihoz igazított feltételek számbavétele a teendők megszervezése.
- Tervezés arra vonatkozóan, hogy a következő évszakok munkálataihoz milyen feltételekről kell előre gondoskodnunk.
- A tapasztalatszerzés és tevékenykedés mind szélesebb terének biztosítása óvodán belül és kívül egyaránt.
- Motiváció biztosítása a teljes munkafolyamatban.
- A Duna Ovi óvodában építünk a gyerekek „belső feltételeire” is: feladattudatukra, játékos beállítódásukra, tevékenységi és utánzási vágyukra, önálló törekvéseikre.
- A tevékenységekhez kapcsolódó spontán beszédhelyzetekben különböző beszédformák (udvarias megszólítás, cselekvésre szólítás, utánzásra késztetés, kérdés, buzdítás, dicséret) gyakorlása, munkavégzéssel kapcsolatos fogalmak, ok-okozati összefüggések, műveletek megnevezése, mondatba foglalása.
- A munka elvégzését mindig folyamatos és pozitív indíttatású értékelésünk követi.

6.2.3. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek:

- egyes teendőket magától látja el,
- a csoportszoba és az óvodai udvarral kapcsolatos tervezetéseknél is aktív részese,
- kisebb megbízásokat önállóan old meg, a megoldási módokat kiválasztja,
- a játékszerek tisztántartásáért felelősséget vállal,
- ünnepekre hosszabb időn át örömmel készül,
- minden olyan területen segít, ahol erre szükség van,
- ősszel részt vesz a kertbe kiültetett növények felszedésében,
- ősszel önállóan terméseket gyűjt,
- közreműködik a falevelek összegereblyezésében,
- tavasszal részt vesz az ültetésben,
- folyamatosan részt vesz a növények gondozásában,
- az óvoda által meghonosított munkákban önállóan részt vesz,
- megbirkózik a nehezebb feladatokkal is, pl. gyomlálás, a termések óvatos begyűjtése, szállítása.

6.2.4. A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke a munkatevékenységek során:

- asztalterítő,
- az étkezéshez szükséges eszközök,
- gyermekméretű partvis, kis lapát,
- gyermekméretű locsolókanna,
- a teremdíszítés kellékei (pl. szalag, ragasztó, olló stb.),
- kis gereblye, kis seprű.

6.3. Tanulás

„A tanulás használható, működőképes tudás csak a tapasztalásból, az átélt tapasztalásból, az élményalappal is bíró tudásból származhat.” (T. Gordon)

A Duna Ovi óvodában nem feledkezünk meg arról a tényről, hogy az iskolakészültség nem az utolsó év feszített tempójú feladata, hanem már a gyerekek óvodába lépésével megkezdődő folyamat végeredménye kell, hogy legyen, mivel nem csak a gyerekek ismereteit kell bővítenünk, hanem egész személyiségüket kell iskolaéretté formálnunk.

A Duna Ovi óvodában a tanulás folyamatos, tevékenységben megvalósuló spontán folyamat, amely nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben a gyerekek teljes személyiségfejlődését és fejlesztését támogatja. Az óvodai tanulás a játék motivációs bázisára épül, mindvégig játékos

jellegű marad. A játékos feladatmegoldások fokozzák a gyerekek érdeklődését, kitartását, fejlesztik gondolkodását. A gyerekek a szabad játék, és munka közben is tanulnak.

A játékoság, mint alapelv, a tanulás egész folyamatában érvényesül. A környező világról szerzett ismeretek, tapasztalatok mindhárom korcsoportban megegyeznek, csak feldolgozásuk mélysége alkalmazkodik a gyerekek életkori és egyéni adottságaihoz.

Ezért mi a tervezésnél arra törekszünk, hogy a feldolgozandó anyagnak valóságos élményalapja legyen (pl. kirándulás, színház, családi sportprogram stb.). A témától függően az élmény feldolgozása akár több hétig is tarthat.

A Duna Ovi óvodában a testnevelés kivételével minden tanulás kötetlen, kezdeményezett tevékenységi formában valósul meg. A kötetlenség a gyerekek önkéntes részvételét jelenti. Történhet a nap bármelyik időszakában, amikor a nevelési helyzet és a gyerekek tevékenysége erre lehetőséget ad.

A tanulási tevékenység szervezésének helyét és idejét a tanévben az aktualitás – évszakok, ünnepek, jeles napok – határozza meg. A naponta ismétlődő feldolgozás megteremti a folyamatos gyakorlás feltételeit, de azt is eredményezheti, hogy a témakör feldolgozása mindig az egészből indul ki, majd a részek egymásra építésével az egészhez tér vissza. Ennek a feldolgozásnak az eredményeként megszünik az ismeret – és tapasztalatszerzés –foglalkozásokra szétesése, tehát igyekszünk mindent komplexen megszervezni. Egy-egy témakört előre mindig két hétre tervezünk.

6.3.1. Céljaink

- A gyerek önálló döntésén alapuló tevékenységrendszerben az óvónő megfelelő mennyiségű és minőségű segítségadásának biztosítása.
- Kompetenciák fejlesztése (pl. a tanulási folyamatban érzelmek közvetítése a gyerek felé, a gyermeki érzelmek bátor kinyilvánítására motiválás) az interaktív közös együttműködésben, szövegértés, szövegalkotás megalapozása.

6.3.2. Feladataink

- Az óvónő építsen a gyerekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Felfedezés ismereteinek biztosítása, kreativitás erősítése.
- A cselekvéses tanulás és a kezdeményezett tevékenységi formák megjelenésének biztosítása a mindennapok során.
- A gyermeki személyiségbe már beépült ismeretek alkalmazni tudására serkentés. (kompetencia=alkalmazni tudás)

A DUNA OVI ÓVODA HETIRENDJE

Óvodai programjainkat a gyerekek igényeinek megfelelően alakítjuk ki.
Kezdeményezett tevékenységi formák:

HÉTFŐ	Vers-mese
KEDD	Ének-zene, énekes játék
SZERDA	Külső világ tevékeny megismerése
CSÜTÖRTÖK	Vers-mese, testnevelés foglalkozás
PÉNTEK	Rajzolás, mintázás, kézimunka

Ezekon a tevékenységeken kívül minden nap rajzolás, mintázás, kézimunka és mozgásos játékok választhatóak az óvodás gyermekek érdeklődése és differenciált képességei alapján.

6.3.3. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek:

- A gyermek belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben óvodásból iskolássá érik. (Fejlettség szerinti iskolakezdés.)
- Testi, lelki, szociális fejlettség megléte a sikeres iskolai munkához.
- Az SNI/B gyermekek szakember segítségével (pl.gyógypedagógus, pszichológus) végzett pedagógiai munka mellett érheti el az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szintet.

6.4. Komplex művészeti (esztétikai) nevelés

„Virág a virágban, kő a kőben, ég a tengerben, ember az emberben látja meg kép mását s leli meg együvé tartozását.” (Tatiosz)

Az esztétikai nevelés hozzásegíti a gyermeket a művészeti alkotások és a környezet esztétikájának átélésére és befogadására, az esztétikus alkotások létrehozásának az akarására és az esztétikus magatartás elfogadására.

A komplex művészeti (esztétikai) nevelés óvodánkban hangsúlyos nevelési terület, az egészséges életmódra nevelés mellett mindezeket a **szabad játék tevékenységébe ágyazottan**.

6.4.1. Céljaink

- A Duna Ovi óvoda célul tűzte ki, hogy a gyermekek képessé váljanak felfedezni a szépet a természetben, a társadalomban, és a művészeti alkotásokban.
- A szép iránti fogékonyság csak állandó és folyamatos ráhatás mellett alakítható ki. A szép keresésének az igénye, a megvalósítás igényét is jelenti az adott életkori határokon, lehetőségeken belül.

6.4.2. Feladataink

- Esztétikai művészetek iránti fogékonyság kialakítása,
- esztétikai érdeklődés kialakítása,
- elemi, esztétikai alkotóképesség megalapozása,
- esztétikai magatartás kialakításának megkezdése.

6.4.3. Vers, mese

„A mese az óvodai élet állandóan zajos, nyüzsgő közegében a csend szigete. Szórakozás, mulatság, egymásra hangolódás. A mindennapok során ünnepélyessé kidolgozott hagyomány.” (Zilahy Józsefné)

Az anyanyelv használata szerves része az óvodai élet minden mozzanatának, a nevelés egész folyamatának.

A nyelvi kommunikációs helyzetek kialakításának kiváló eszköze a mese, vers, amely közvetíti az egyetemes kultúrát, tág teret nyújt az anyanyelvi nevelés terén.

A népmesék vigasztalók, ringatók, népi mondókák, ősi források, melyek értékeket, hagyományokat, szokásokat közvetítenek.

6.4.3.1. Céljaink

- A gyermekek érzelmi, értelmi és etikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeik megvalósítása meseélményekkel, a versek zeneiségével.
- A (2,5) 3-7 (8) éves korosztálynak megfelelő irodalmi értékek nyújtása, és ezáltal az irodalmi érdeklődés felkeltése.

6.4.3.2. Feladataink

- A (2,5)3-7(8) éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása.
- A mesélés, verselés, mondókázás mindennaposágával az esztétikai, irodalmi fogékonyság megalapozása, anyanyelvünk, szülőföldünk szeretetére nevelés.
- A klasszikus és kortárs irodalmi művek alkalmazása mellett, a csoportösszetétel figyelembe vételével, a mese, vers anyag megválasztásával a multi és interkulturális nevelés megvalósítása.
- A gyermek saját vers-és mesealkotásának biztosítása, annak mozgással történő kombinálása.
- A gyermeki vers és mesealkotás ábrázolással való kombinálása fejlődésének elősegítése, az önkifejező képesség gazdagítása érdekében.
- Megfelelő anyagválasztás, kifejező előadásmód, az irodalom nyelvi-stilisztikai eszközeinek kihasználása a gyermeki beszéd-kommunikáció fejlődése, fejlesztése érdekében.
- Az irodalmi élmény együttesből fakadó beszédfejlesztő módszerek változatos alkalmazása.
- A tevékenységformákban az anyanyelv gazdagságának ismertetése, a beszédészlelés/megértés/reprodukció fejlesztése.

6.4.3.3. A mese-vers objektív és szubjektív feltételei

Objektív feltétel: hely, idő, eszközök.

A mese-vers tevékenység a Duna Ovi óvoda vegyes csoportjában spontán, illetve az óvónők által kezdeményezett formában jelenik meg a gyermekek igényeinek megfelelően. Nagyon fontos, hogy mindkét formában megfelelő körülményeket teremtsünk ehhez, megfelelő időt és helyet.

Csoportszobánk nagysága lehetővé teszi, hogy kuckók és a „meseszőnyeg” segítségével nyugodt helyeket alakítsunk ki a mese-vers kezdeményezésére. Jó motivációs tényezők ezek a helyek, így megoldható a passzívan mesét, verset szemlélő gyerekek élményhez juttatása is.

A kezdeményezésekhez a megfelelő időt a csoportban lévő nyugodt légkör, valamint a többszöri ismétléshez szükséges időtartam határozza meg.

Csoportunk a vegyes korcsoport sajátosságainak megfelelő könyv- és eszközgyűjteménnyel rendelkezik. A könyveket a mese-vers bemutatásához, ismétléséhez használt eszközöket, bábokat, kellékeket könnyen hozzáférhetően helyezzük el.

Szubjektív feltételek:

Óvónő, akinek kulturált, a gyerekek számára is érthető élményszerű a nyelvhasználata, artikulációja példaértékű.

Nyitott és fogékony az irodalmi művek iránt, előadásmódja figyelem- és érdeklődéskeltő. Ismeri az életkori sajátosságokat, a gyermeki gondolkodás fejlődési folyamatát.

Gyermek, a maga életkori sajátosságaival, szocializációs hátterével, érzelmi kötődésével, nyelvi fejlettségével.

A délutáni pihenés előtt folytatásos meséket olvasunk a gyerekeknek.

Albumot készítünk a tanult versekről, mesékről, hogy a vizuális élmény, később lehetőséget adjon az ismétlésre, felelevenítésre, újra átélésre. A mese tehát nálunk mindennapos tevékenység kell, hogy legyen, jelzés értékű, mesére hívogató eszközzel.

A gyerekek a mesék által megismernek sok új fogalmat, kibontakoztathatják szabad önkifejezésüket, társalgási kedvüket.

Ezekhez a feladatokhoz feltételként jelentkezik az óvónőknél, hogy esztétikai élményt jelentő, igényes klasszikus és kortárs irodalmi műveket válasszanak ki. Ezáltal érvényesüljön a pedagógiai, pszichológiai és módszertani tudatosság, erősítsék a gyerekekben a környezet megszerettetését, az évszakok szépségét.

Irodalmi anyagaink összeállításakor előnyben részesítjük a következő szerzők műveit: Benedek Elek, Kolozsvári Grandpierre Emil, Móricz Zsigmond, Móra Ferenc, Weöres Sándor, Zelk Zoltán, Gazdag Erzs, Sarkadi Sándor, Tordon Ákos, Szabó Lőrinc, Bartos Erika és más klasszikus és kortárs irodalmi művek.

6.4.3.4. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek

- Kialakul benne az érthető, kifejező beszédkészség alapja.
- Önállóan mond hosszabb, több versszakos verseket, ügyel a hangsúlyra.
- Képes önálló versmondásra, használja a mesében előforduló kifejezéseket.
- Képes a megkezdett mese folytatására saját fantáziájának segítségével.
- Várja, kéri a mesemondást, maga is segít a mesehallgatás megteremtésében.
- A bábozáshoz, dramatizáláshoz az eszközöket kis segítséggel készíti elő, önállóan használja. A szerepeket elosztja társaival egymás között, ötleteit, élményeit megbeszéli velük.
- Gondolkodása, fantáziája, képzelete-figyelme fejlődik.
- Beszédfegyelme kialakul. Figyelmesen hallgatja társai mesélését, verselését.
- A mesékben használt népmesei szófordulatok szókincsébe beépülnek. Jól kommunikál a környezetében élőkkal.

6.4.3.5. A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke az irodalmi nevelés során:

- Ujjbábok, kesztyűbábok, paraván,
- a dramatizálás eszközei (pl. jelmezek, fejdíszek stb.),
- szemnek, kéznek tetszetős képek, szemléltető eszközök,
- mesekönyvek.

6.4.4. Ének, zene, énekes játék

„Szentnek kell tartanunk a gyermek érintetlen lelkét. Amit abba ültetünk, minden próbát kiálljon. Ha rosszat ültetünk bele, megmértelyezzük egész életét, s ha jó magot ültetünk bele, egész életében virágzik.” (Kodály Zoltán)

Az óvodai zenei nevelés során a gyermekek mondókákat, énekes játékokat, komponált gyerekdalokat ismernek meg. A mondókák, énekes játékok, a zenei anyanyelvünk művészi értékei.

Óvónőink elsősorban a magyar népzenei hagyományokra alapozva tervezi meg az éves zenei foglalkozások törzsanyagát, kiegészítve más nemzetek dalaival. Arra azonban nagyon kell figyelniük, hogy mindig az óvodás gyerekek számára is érthető szöveggel, tisztán énekelhető hangkészletű dalokat, dalos játékokat válogassunk.

Vegyes csoportunk specialitása abban rejlik, hogy a zenei anyag szélesebb skálán mozog, mint tiszta csoportban. Így több lehetőség van arra, hogy minden gyerek megtalálja közte a saját zenei fejlettségének megfelelőt. Úgy tervezzük meg az ének, zene, énekes játékok anyagát, hogy az egyszerűbbtől a bonyolultabb felé haladva minden gyerek találjon a számára megfelelőt.

6.4.4.1. Céljaink

- A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetésével fejlesztjük a gyerekek zenei ízlését, művészeti fogékonyságát.
- Zenei élményhez juttatjuk a gyerekeket az éneklés, a zene élvezetére, szeretetére nevelés, népdalkincs ápolása által.

6.4.4.2. Feladataink

- A (2,5)3-7(8) éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.
- A gyermekek érdeklődésének felkeltése, zenei ízlésük formálása.
- A zenei anyanyelv megalapozása, a zenei képesség, készségek fejlesztése.
- Éneklési készség kialakítása, zenei kreativitás fejlesztése.
- Más népek kultúrájának megismerése gyermekdalaik által.
- Az attitűdök, gondolkodásbeli és kommunikációs tulajdonságok kiteljesítése zenei élményekkel.

- Az egyéni megszólalás bátorítása természetes játékhelyzetben. (pl. felelgetős énekes játékoknál).

A nap folyamán szerzett zenei élmények, játék közbeni ölbeli játékok, dúdolás, éneklés, mondókázás keltse fel éneklési, zenélési kedvüket, énekes játékok mozdulatait zenére segítsék mozgásuk összerendezettségét, dallamuk révén segítsék hallásuk és ritmusérzékük fejlődését.

A zenei élmény elsősorban a gyermek érzelmére hat, amely elősegíti gátlásaik oldását, az éneklési készségek elindítását, fejleszti beszédképességüket, elősegíti a zavar megértését, a szép kiejtést.

Az ének-zenei tevékenység, amit mi Zenemanó foglalkozásnak hívunk, a közös éneklés, mondókázás, gazdag érzésvilága nyugalmat, derűt, közös élményt rejt magában. Elsősorban a hallás-észlelés és a ritmusérzék fejlesztésének alapja, formája összerendezetté teszi mozgásukat, közvetve az egész személyiséget fejleszti.

Az énekléshez, zenéléshez kapcsolódó készség és képesség fejlesztés meghatározó szempont a gyerekek életkori sajátossága, melynek fő területei: a hallásfejlesztés, a ritmusérzék fejlesztése és a mozgásfejlesztés egyaránt.

6.4.4.3. Zenehallgatás lehetőségei

Az előadásra, zenehallgatásra szánt művet bármelyik néptől választhatja az óvónő, nincs szövegbeli, ritmikai, hangterjedelmi megkötése. Egyetlen szempont a zene szépsége és a művészi értéke.

A zenehallgatás során zenei élményhez juttatjuk a gyerekeket, formáljuk zenei ízlésüket, a zene szeretetére neveljük.

Lehet énekes előadás, hangszeres és magnóról szóló zene. A legnagyobb élmény a gyerekeknek az óvónő éneke, hangszerjátéka, amit élőben figyelhet.

A zenehallgatáshoz nyugodt légkör szükséges, és csak akkor éri el célját, ha élményt nyújt a gyerekeknek.

6.4.4.4. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek:

- Képesse válik a zenei élmények befogadására.
- Kialakul benne a belső motiváció az éneklésre.
- Kialakul énekrepertoárja kedvelt dalaiból.
- A zenehallgatás szükségletévé válik.
- Zenei ízlése a művek egyre szélesebb körű megismerésével az igényesség felé mutat.
- Képességeihez mértén tisztán, megfelelő hangmagasságban, tempótartással énekel.
- Ismeri a hangszereket, azok hangját tudja azonosítani.
- Kialakul ritmusérzéke, az egyenletes lüktetés automatizálttá válik, amelyet tapssal, járással, ki tud fejezni.

- Egyszerű ritmusokat ismer, képes azokat visszaadni.
- Ritmushangszereket tud használni.
- Zenére történő mozgása összerendezett, esztétikus.

6.4.4.5. A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke a zenei nevelés során

- Az óvónő által megszólaltatott hangszer (pl. furulya),
- A gyerekek által használt zenei eszközök (pl. ritmusbot, triangulum, csörgődob, kasztanyetta, cintányér, kereplő stb.),
- magnó, CD
- kiscsoportos korban az óvónő által elkészített zenei anyaghoz kapcsolódó színes képek.

6.4.5. Rajzolás, mintázás, kézimunka

„A szépség mindenütt ott van. Nem rajta múlik, hogy nem tudjuk meglátni.” (Robin)

A rajzolás, mintázás, kézimunka stb. az egész óvodai életünket átölelő nevelési terület. A gyermek közvetlen környezetétől számtalan spontán és „tervezett” vizuális ingeret kap, melynek hatására tapasztalatokban gazdagodik, fejlődik. Az őt körülvevő világról egyre pontosabb ismeretei lesznek, melyeket sokrétű ábrázoló tevékenységek során megelevenít, újra alkot.

„Az ábrázoló tevékenység nem más, mint a világról kialakított vizuomotoros reprezentáció.” (P.B. Katalin)

A vizuális nevelésen keresztül a gyermek nem általában látja a világ dolgait, hanem színeiben, formáiban, méreteiben, képi megjelenésében. Nevelésünkkel nagymértékben elősegítjük, hogy az egyszerű megjelenítésen kívül érzelmeit és a jelenségekhez való viszonyát is kifejezze.

A RAJZOLÁS-MINTÁZÁS-KÉZIMUNKA KOMPLEXITÁSA

A vizuális nevelés az óvodai nevelés egészét áthatja. Magában foglalja nemcsak a rajzolást, festést, kézimunkát, hanem a mintázást, építést, képalakítást, konstruálást, a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel való ismerkedést, környezetalakítást is. Ezen tevékenységek segítik a gyerekek téri, formai és színeképzeteinek kialakítását, az ábrázolás által fejlődik gondolkodása, esztétikai érzéke, szemének és kezének mozgása koordinálódik.

Olyan speciális tevékenység, amely az ember-ember közti társas viszonyokat és a világról szerzett ismereteket érzékletes képi úton rögzíti. Az ábrázolás a gyermek első alkotótevékenysége.

Az óvodás korban már kialakul a csak rá jellemző kifejezőmód, vizuális nyelv.

A gyermeki alkotások betekintés engednek a gyermek személyiségének titkaiba. Információkat hordoznak a gyermek érzelmeiről, örömeiről, vágyairól, szorongásairól. Megfigyelhetjük, hogyan fejlődik élményviláguk, fantáziájuk, képzeletük, fogalmaik. Jelzést kapunk személyiségük irányultságáról, egyéni alkotó képességük fokáról. A személyiségfejlesztés fontos eszköze.

A rajzolás, mintázás, kézimunka szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez. Komplexitása megnyilvánul abban is, hogy egy tevékenységen belül többféle technikai megoldás is alkalmazható.

A gyermeket az általa létrehozott dolgokhoz erős érzelmi szálak kötik, a spontán tapasztalatszerzés (játék) során könnyen felébreszthető vizuális esztétikai alkotó kedvük.

A gyerekek szabad játéktevékenysége közben, a különböző vizuális részfunkciókat fejlesztő játékok szórakoztatóak, elősegítik a gyerek vizuális látásának, észlelésének, finommotorikájának, szem-kéz koordinációjának fejlesztését.

6.4.5.1. Céljaink

- A gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi-, szabad önkifejezése.
- A gyermekek tér-forma-szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

6.4.5.2. Feladataink

- A gyermeki alkotó-alakító önkifejezés fejlődésének segítése.
- A (2,5)3-7(8) éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése.
- Az eszközök célszerű, biztonságos, takarékos, kreatív használatára szoktatás.
- Az ábrázoló képességek fejlesztése (ábrázoló és kommunikációs képesség, képi gondolkodás).
- Vizuális nyelv megtanítása (képi, plasztikai, kifejező nyelv).
- Az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, a környezet esztétikai alakítására és a vizuális esztétikai élmények befogadására való fogékonyság megalapozása.
- Belső képek gazdagítása a mese, vers, ének eszközeivel, a gyermeki ábrázolás ösztönzése alkotó léggör teremtésével, változatos eszközök felkínálásával.
- A vizuális tevékenységekhez kapcsolódó verbális és nem verbális megnyilatkozásokkal a spontán beszéd formáinak fejlesztése: megszólítás, szándéknyilvánítás, kérdés, tudakozódás, különböző mondatfajták használata, aktív és passzív szókinccs bővítése, véleménynyilvánítás, döntés, az ábrázoltak szóbeli elmondása, formák, színek magyarázata, a barkácsoláshoz szükséges eszközök, anyagok megnevezése, kiállítás látogatásához kapcsolódó élmények megbeszélése.

A Duna Ovi óvodában a csoportszoba az a közvetlen környezet, ahonnan a gyerekek mindennapos, állandó ingeret kapnak. Éppen ezért tartottuk fontosnak a csoportok berendezését és a benne lévő tárgyak összhangját, esztétikumát. Külön figyelmet fordítottunk arra, hogy az ingerek ne erősségükkel, hanem tartósságukkal hassanak a gyermekekre. Ezért célszerűnek tartottuk csak a szükséges mennyiségű, többfunkciós, gondolkodásra ösztönző, finoman esztétikus tárgyakkal körülvenni őket. Így például jó eredményre vezet azoknak a játékoknak a kéz közelbe helyezése, melyek a vizuális funkciók fejlődését szolgálják.

RÉSZFUNKCIÓK:

- A szemmozgás tudatos kontrolljának alakítása,
- a szem fixációs működésének erősítése,
- a vizuális zártság és egészlegesség észlelésének alakítása,
- vizuális időrendiség felismerése,
- vizuális ritmus,
- vizuális ritmuspozíció felismertetése,
- vizuális memória fejlesztése,
- alaklátás, formaállandóság fejlesztése,
- tapintásos észlelés fejlesztése,
- a finommotorika fejlesztése.

A GYERMEK KÉPALKOTÓ, ÁBRÁZOLÓ TEVÉKENYSÉGE

A különböző észlelő funkciók együttműködésével, a gyermek megismeri környezetét. Tapasztalatokat szerez a körülötte lévő tárgyokról, azok egymáshoz való viszonyáról, térbeli elrendeződésükről, majd megjeleníti azokat. Úgy ábrázolja a dolgokat, ahogy technikai fejlettsége megengedi. Ez törvényszerű, hiszen vizuális ismereteiről visszajelzést kap.

TEVÉKENYSÉGI FORMA

Építés

- nagy testek, térrészek be- és átrendezése,
- makettek építése,
- térbeli alakzatok létrehozása,
- sorakoztatás, stb.

Plasztikai munkák

- gyurkálás,
- mintázás,
- szerkesztés, összerakás,
- báb- és díszletépítés,
- papírhajtogatás stb.

Képalakítás

- rajz,
- festés,

- lenyomatok, domborművek,
- tépés, vágás, ragasztás stb.

A TEVÉKENYSÉG FELTÉTELEI

- Óvónői felkészültség,
- tárgyi feltételek, hely, idő, eszköz.

ÓVÓNŐI FELKÉSZÜLTÉG

- Az óvónő ötletessége, alkotó fantáziája, rugalmassága, elengedhetetlen feltétele a gyermeki képességek kibontakoztatásának.

A kitűzött célokat akkor érjük el, ha:

- Az óvónői személyiséget nagyfokú pedagógiai önállóság, kreativitás, eredetiség jellemzi.
- Az óvónő magatartása biztató, realizáló, ösztönző-lelkesítő legyen, irányítása előrevívó, továbblendítő. Ha ezt megvalósítja, a gyerekek örömmel tevékenykednek.

6.4.5.3. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek:

- képes lesz pontos megfigyelésre,
- fejlődik képi emlékezete és gondolkodása,
- változatos színhasználatra törekszik,
- meg tud különböztetni színárnyalatokat,
- megjelenik munkáiban az egyéni fantáziára utaló jelek,
- képes érzelm kifejezésére alkotásaiban,
- alkotásai esztétikusak,
- tevékenysége kitartó,
- közös alkotások készítésénél együttműködő,
- egyéni képességeinek megfelelően fejlődik finommotorikus tevékenysége.

6.4.5.4. A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke a rajzolás, mintázás, kézimunka során.

- rajzlapok, színes papírok, kartonok,
- zsírkréták, színes ceruzák, festékek, ecsetek,
- viaszkréta, só-liszt gyurma, agyag, homok,
- spárgák, fonalak, különböző színű textíliák,
- termékek (pl. toboz, gesztenye, kukorica stb.),
- olló, ragasztó,
- könnyen megmunkálható anyagok (pl. textil-, fonal-, bőrdarabkák, fadarabok, dobozok, gallyak stb.),
- nagyméretű gyöngyök, felfűzhető formák,
- kirakó- és építő játékok.

7. A KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE

„Mi az ember a természetben? Semmi a végtelenhez képest, minden a semmihez képest, valami a semmi és a minden közt középen.” (Pascal)

7.1. Az óvodai külső világ tevékeny megismerése áthatja az óvodai élet egészét. Elsősorban szokásokon, a hétköznapi apró történésein keresztül érvényesül. Itt alapozódnak meg a cselekvési és magatartási szokások, az emocionális viszonyok, valamint az elemi tapasztalatok a környezettel kapcsolatban. Mindez a játékba integrálva.

7.1.1. Céljaink

- A természeti és társadalmi környezethez való pozitív érzelmi viszony kialakítása.
- Olyan érzelmi alapozottság, érdeklődési kedv felkeltése a világunk iránt, amely kedvező alapja lehet a környezetbarát életmódnak.
- Környezetbarát óvoda megteremtése.

7.1.2. Feladataink

- Környezeti fogalmak tisztázása, ismeretszerzés a gyermek fejlettségéhez mérten:
 - Fajismeret,
 - ökológiai alapismeretek,
 - fenntarthatóság pedagógiája,
 - természet- és környezetismeret.
- Olyan képességek kialakítása, amelyek szükségesek az ember kultúrája és környezete megismeréséhez.
- Környezeti kultúra kialakítása, tudatformálás:
 - életmód, életvitel,
 - gondolkodásmód,
 - viselkedés,
 - természetvédelem,
 - értékrend-alkotás,
 - a felelősségérzet kialakítása.
- A gyermekek egyéni és életkori sajátosságait figyelembe véve, természetes érdeklődésükre alapozva.
- A természet érzelmi és értelmi megközelítése egyszerre történik, de a hangsúly általában az egyik oldalon van és ez nem életkor függvénye. Legelőször az intellektuális érzelmekre kell hatni.
- Biztosítani kell a gyermekek számára a közvetlen tapasztalatszerzést, hiszen semmivel nem pótolhatók a szabadban tett séták és kirándulások.
- A szülőföld, hazai táj, a népi, helyi családi hagyományok, szokások és a tárgyi kultúra értékeinek megismerését közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek tervszerű biztosítása.

- Az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével.
- A spontán és irányított beszélgetés megvalósítása: a verbális fejlesztés a környezet megismerésének komplex-integrált tevékenységsoraiban.
- Mind több lehetőséget kell biztosítani arra, hogy a gyermekek a természet szépségeit, hangulatait a gyakorlatban tapasztalják meg.

AZ ÓVODAI KÖRNYEZET MEGISMERÉSÉNEK TERÜLETEI

A témakörök egymással szoros kölcsönhatásban vannak, az évszakváltozások alárendeltek és a helyi lehetőségekben konkretizálódnak.

- Külső, természeti környezet.
- Külső, ember alkotta környezet.
- Belső, természeti környezet.
- Belső, személyes környezet.

7.1.3. Az egészséges életmód, a belső természeti környezet, és a belső, személyes környezet (pszichohigiéne) kapcsolata

A belső természeti környezet a gyermekek fizikális állapotát jelenti. Részei az egészséges életmód megalapozása, személyi higiénia, betegség-megelőzés, helyes táplálkozás, mozgás, a gyermekek fizikális állapotát befolyásoló egyéb tényezők (napirend, környezet-higiénia).

Pszichohigiénés nevelésen belül gondot kell fordítani:

- az óvodába érkező gyermekek biztonságérzetének megteremtése;
- az óvodai élet félelemmentességének a megteremtése;
- a gyermekek adottságaiknak, képességeiknek, törekvésüknek és személyiségüknek, egyéb tulajdonságaiknak szabad kibontakoztatása;
- tartós pszichikus stressz megelőzése;
- harmonikus társas kapcsolatok és az empátiás készség fejlesztése;
- óvónő és gyermekek kapcsolatának pozitív töltése.

Funkciói:

- Pszichés egészség fenntartása:
A pszichés egészség fenntartása érdekében meg kell szüntetnünk a gyermekek naponta újra termelődő feszültségeit, kínálményeit, a meg nem értettséget, a kiszolgáltatottságot, a magányt és a boldogtalanság érzését. A meg nem értett, feszült, magányos gyermekek számára biztosítani kell azokat a kulturális eszközöket, szokásokat, amelyek

felelősek a feszültség levezetéséért, s amelyek hiánya esetén megbomlik a személyiség harmonikus működése.

- Pszichés sérülések megelőzése (prevenció):
A megelőzés feltétele a korai felismerés, a már feltárt problémák megfelelő nevelési eljárásokkal történő visszafordítása, korrigálása. Folyamatosan figyelniünk kell minden olyan feltűnő változásra, mely a tevékenység csökkenésben, a játéktevékenység leállításában, a nemtörődömségben, az elhanyagoltságban mutatkozik meg.

Az óvodában is felismerhető tünetek:

- Vegetatív idegrendszer zavarai:
 - gyors kifáradás,
 - csökkenő feladatbeli terhelhetőség,
 - mozgásbeli nyugtalanság,
 - figyelem szétszóródása.
- Szokásbeli rendellenességek:
 - ujjszopás,
 - körömrágás,
 - ritmikus testhimbálás.
- Pszichoszomatikus rendellenességek:
 - tik gyors, önkéntelen, de összerendezett mozgás,
 - beszédzavar.
- Funkcionális zavarok:
 - alvászavar,
 - hólyagürítés zavarai,
 - beszékelés,
 - onanizálás.
- Szociális környezetből származó sérülések, korrigáló funkciók:
 - E feladatkör a gyermekvédelmi feladatok tevékenységi körébe tartozik.
 - A családban vagy másutt elszenvedett lelki sérülések korrigálása esetenként szakember bevonásával (pszichológus) kell, hogy történjen.
 - A pszichohigiénés nevelés munkánkhoz az a területe, mely a legnagyobb összefogást igényli a szülőkkel, a családi háttérrel.

7.5. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek:

- tisztában van az évszakoknak megfelelő időjárási jelenségekkel,
- különbséget tud tenni az évszakok között, ismeri az évszakok jellegzetességeit,
- ismeri a napszakokat,
- tisztában van a növények fejlődésével,
- gyakorolja a növénygondozást,
- rendelkezik elemi közlekedési ismeretekkel,
- csoportosítani tudja a járműveket aszerint, hogy hol közlekednek,
- közvetlen környezetét ismeri, biztonságban érzi magát,
- kérésre bemutatkozik, megmondja szülei nevét, lakcímét,
- megbizonyosodik az egészséges és biztonságos élet értékeiről,
- gyakorlatot szerez a veszélyhelyzetek felismerésében,
- ismeri a környezetünkben élő állatokat, szívesen gondoskodik róluk,
- kialakul fogalomköre az évszakokról, az emberek, állatok, növények világáról,
- igényévé válik az esztétikus környezet megóvása.

7.1.5. A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke a környező világ tevékeny megismerése során

- Nagyítók,
- akvárium,
- természetismereti könyvek,
- képek,
- természetsarok eszközei (pl. cserepek, locsoló kanna stb.),
- növények, lenyomatminták, virágszirmok, falevelek
- időjárás óra,
- évszak óra,
- különböző kövek, kvarcok, ásványi anyagok,
- öltöztető baba, társasjáték,
- fajsúlykísérletek, oldódási kísérletek eszközei,

7.2. MATEMATIKAI TARTALMÚ TAPASZTALATSZERZÉS, TEVÉKENYSÉGEK

Az óvodás gyermekek életében a matematika személyiségük sokoldalú fejlesztéséhez nélkülözhetetlen, hogy a környező valóságot, mint matematikai jelenséget is átéljék, megismerjék; ezért nem is választható el attól.

A matematikai ismereteket, tapasztalatokat nyújtó lehetőségek átszövik az egész óvodai életet. Jelen vannak az összes tevékenységben, de legfőbb színterük a játék, hiszen a matematikai nevelés nem egyéb, mint olyan játékok sorozata, melyek gondolkodásra, cselekvésre készítetik a gyermeket, felismerések, tapasztalások által.

7.2.1. Céljaink

- A matematikai tevékenység során a minket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése, megtapasztalása játékos formában, a gyermek ötleteinek figyelembevételével.
- A gondolkodás fejlesztése, a cselekvéses és gondolati tevékenykedtetés.

7.2.2. Feladataink

- A gyermekek tapasztalatszerzése, a környezet mennyiségi, térbeli és formai viszonyairól.
- Ismerkedés a matematikai fogalmakkal, melyek egy része beépül a szókincsbe.
- Globális, matematikai szemléletük alakítása.
- A különféle tevékenységek adta lehetőségek észrevétele, a nagyság, forma, szimmetria stb. gyermekkel való észrevetése.
- A matematikai ismeretek integrálása más nevelési területekbe.
- Az óvodán kívül adódó spontán lehetőségek kihasználása a matematikai nevelés érdekében (pl. formák a természetben).
- A fejlesztési lehetőségek kihasználása során elsődleges szempont a gyermekek fejlettségének figyelembevétel.
- A spontán helyzetek matematikai tapasztalatszerzésre való felhasználása mellett, a tevékenységekben való alkalmazkodás lehetőségeinek gazdagítása, problémahelyzetek teremtése, a gyerekek egyéni fejlődésének nyomon követése, differenciált fejlesztés.

A MATEMATIKAI NEVELÉS SORÁN FELDOLGOZÁSRA KERÜLŐ FEJLESZTÉSI TERÜLETEK

- Tő- és sorszámnevek, számképek.
- Több, kevesebb, ugyanannyi, semmi (0=nulla) fogalma.(halmazok).
- Testek tulajdonságai.
- Szimmetria.
- Mérések.
- Tér- és síkbeli irányok, tájékozódás.

A FEJLESZTÉSI FELADATOK KERETE:

- spontán módon a különböző tevékenységek során.

MATEMATIKAI NEVELÉS A VEGYES CSOPORTBAN

A matematikánál, mint az összes többi területen közösen kezdjük el a tevékenykedést, és legfeljebb mi tudjuk, hogy most a kisebbekre kevesebb időt fogunk szentelni. Azonban lehetnek olyan matematikai érdeklődésű gyerekek a kicsik között, akik többet tudnak idősebb társaiknál.

Természetesen mindig a könnyebb feladatoktól haladunk a nehezebb felé. Ez lehetőséget ad a folyamatos lemorzsolódásra. Az idősebb korosztálynál arra kell figyelniük, hogy saját képességük szerint próbálják meg végezni a feladatokat, és ne hátráljanak meg azonnal. Ha valami nem sikerül, tegyenek erőfeszítéseket a feladat elvégzésére.

Természetesen a fő feladatunk az, hogy csiszoljuk elméjüket, gondolkodásukat, és képessé tegyük őket a problémahelyzetek megoldására.

7.2.3. A rajzolás, mintázás, kézimunka és a matematika kapcsolata

Fontos, hogy kihasználjuk a komplexitás adta lehetőségeket, és amikor tudunk, a gyerekekkel közösen készítsünk eszközöket (pl. egy ábrázolás keretében elkészítjük a szép, színes virágokat, amiket rajzolunk, ragasztunk, hajtogatunk stb. és ezeket a matematika keretében kis kertekben vagy vázákban fogunk halmazokra bontani).

Ezen kívül mindig odafigyelünk és kihasználjuk a váratlanul kínálkozó lehetőségeket is.

7.2.4. A differenciált fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermek:

- Képes elemi következtetések levonására, egyszerű ítéletalkotásra.
- Formai, mennyiség- és nagyságbeli viszonyok megkülönböztetésére.
- Felfedezi az összehasonlítási műveletek kiindulópontját (azonosságok, különbségek).
- Játékában megjeleníti a matematikai ismereteit.
- Képessé válik a mennyiségek észrevételére, felfogására az élő- és tárgyi világban.
- A 10-es számkörben biztosan tájékozódik.

7.2.5. A nevelőmunkát segítő eszközök és felszerelések jegyzéke a matematika során

- „Minimat” készlet,
- társasjátékok, fejlesztőjátékok,
- építő játékok, logikai játékok,
- logikai készlet,
- játékos feladatlapok.

8. AZ ÓVODA KAPCSOLATRENDSZERE

Az óvoda a közoktatási rendszer része. Nevelési feladatait egyedül nem képes megvalósítani, csak a társadalmi környezet egyes elemeivel való szoros együttműködéssel.

A szociális és nevelő-személyiségfejlesztő funkció az óvodát összekapcsolja a családdal, a bölcsődével és az iskolával.

8.1. Szülőkkel való kapcsolat

„E földi vándorúton ama bizonyos hamuban sült pogácsa: a család. Jó szava, szelleme, védőszentje a mesebeli hősnek.” (Sütő András)

A gyermekek nevelésében kiegészítő szerepet töltünk be. A gyermek a családé, a szülő felelős érte, hogy testileg, szellemileg, lelkileg egészséges, harmonikusan fejlett emberré váljon.

Mi jó esetben folytatjuk a családban elkezdett nevelési folyamatot. A család szerkezetében, munkamegosztásában végbement funkcionális változások következtében azonban ránk hárul a fejlődésben való lemaradás korrigálása, a hiányok pótlásának nagy része is.

8.1.1. Célunk

Az óvodai nevelés, a családdal való együttműködés során erősítse a család nevelő hatásait, illetve szükség esetén nyújtson segítséget a szülőknek a felmerülő gondok, problémák megoldásához.

8.1.2. Feladataink

- Bizalom teli, kellemes, nyugodt óvodai légkör megteremtése,
- egyenrangú partnerkapcsolat,
- nyitott, segítőkész pedagógusok biztosítása,
- folyamatos kapcsolattartás,
- szülői szemléletformálás a szabad játék kiemelt szerepéről,
- a komplex intervenciós (beavatkozási) stratégia és gyakorlat kidolgozása a helyi szükségletek alapján,
- a gyermek fejlettségének és a fejlődés egész családot érintő rizikó faktorainak mérlegelése az erősségek alapján.
- a szülő segítése gyermeke viselkedésének értelmezésében.

Programunk a gyermekek egyéni fejlesztése érdekében előtérbe helyezi a családokkal való együttműködést. A partnerkapcsolat ez által konkrét cselekvésekben nyilvánul meg, melyek túlmutatnak a hagyományos óvoda-család kapcsolaton.

8.1.3. A kapcsolattartás konkrét formái és a továbbfejlesztés lehetőségei

- Építve tapasztalatainkra és eredményeinkre a megszokottnál gazdagabb együttműködésre törekszünk a családokkal. Mi a szülők mindegyikét megnyerni szeretnénk, mert ez a feltétele a nevelésben való jó közreműködésünknek.
- Arra törekszünk, hogy a velünk kapcsolatba lépő családok a beiratkozás pillanatától segítséget kapjanak óvodapedagógusainktól. A nyílt és bizalmon alapuló kommunikáció kiépítése időigényes feladat. Ezért fontos, hogy a pedagógusok kezdettől fogva rendszeresen beszéljenek a családokkal.
- A családokkal való kommunikáció alapelvei:
 - Adjunk időt, alkalmat, bátorítást a családnak, hogy megosszák velünk gondolataikat, céljaikat, örömeiket, gondjaikat.
 - Adjunk lehetőséget a privát beszélgetésre.
 - Az információt kezeljük bizalmasan.
 - A családok és a pedagógusok szabadon kommunikáljanak a gyerekről és élményeiről.
- A családokkal való kommunikálás módszerei:
 - Reggeli és délutáni beszélgetés.
 - Szülői értekezletek, évente 3 alkalommal.
 - Fogadó órák, évente 2 alkalommal, illetve szülői igénynek megfelelően.
 - Nyílt napok.
 - Közös programok.
 - Partneri igény és elégedettségmérés, évente 1 alkalommal.
- Az óvónő még a nevelési év megkezdése előtt összeismerkedik a leendő óvodással és szüleivel. Ennek színtere az óvoda.
- Beszoktatásnál különbséget kell tennünk a családból, bölcsődéből, vagy más közösségből érkező gyermekek között. Beszoktatásra azért van szükség, mert minden esetben új környezettel, emberekkel, szokásokkal találkozik a gyermek. A beszoktatás a későbbi közösségi életet is meghatározhatja, a biztonságot nyújtó, nyugodt, szeretetteljes, családi légkör megtapasztalásával vagy ennek ellenkezőjével. A család legfontosabb információforrása az óvodáról gyermeke hangulata, benyomásai, tapasztalatai. A gyermek óvodai élményein keresztül a család is kialakít egy képet a csoportról, óvodapedagógusról, óvodáról.
- Lehetővé tesszük – szülő és gyermek lelki szükséglete szerint – az ún. szülői beszoktatást, esetenként a fokozatosságot javasolva, (mely beszokás-beszoktatás már nyáron elkezdődhet udvari látogatásokkal). Természetesen, ha a szülő nem él ennek lehetőségével, nélküle szoktatjuk be gyermekét.
- Szívesen vesszük, ha csemetéink az „otthon egy darabkáját” kedven játéka, vagy bármilyen tárgy formájában magukkal hozzák az óvodába. A szülői értekezleteken előre megtervezett témákkal foglalkozunk, beszélgetés formájában. Esetenként specialistát is meghívunk.

- A fogadóórák lehetőséget nyújtanak a gyermek fejlődéséről, esetleges problémáiról való eszmecsere, az egyéni fejlettségi lapok megbeszélésére, a gyermekek fejlődésének nyomon követése által.
- Évente két alkalommal játszódélutánt szervezünk (Karácsony és Húsvét előtt), ahol a cél az óvoda és a család együttműködésének elmélyítése.
- Nyílt napokon a szülőknek lehetőséget biztosítunk a napi életbe való betekintésre. A szülők személyes élményeik alapján gyermekük új vonásait, tulajdonságait fedezhetik fel, képet kapnak gyermekük közösségben elfoglalt helyéről, viselkedéséről, teljesítőképességéről, egyúttal módjuk van társaikkal való összehasonlításukra is.
- S hogy a szülők ne érezzék behatároltnak nyitottságunkat, lehetőséget biztosítunk arra, hogy ha munkanapjaik sorában egy-kettő hirtelen szabaddá válik, belátogathatnak gyermekeik csoportjába. (Ezt természetesen előzőleg meg kell beszélni az óvónővel.)
- A szülőkkel együttműködve, a szülők igényeit kielégítve közösen tervezzük az óvoda hagyományain alapuló ünnepeket.
- Folyamatos mérések segítségével tájékozódunk a szülői igényekről és törekszünk a nevelési programhoz kapcsolódó igények kielégítésére.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI-B) szüleinek megfelelő tájékoztatása a problémáról és a fejlesztés lehetőségéről. Szükség esetén megfelelő szakember kiválasztásában és a kapcsolat felvételében való segítségnyújtás.

8.2. Iskolával való kapcsolat

A gyermekek számára biztosítjuk a folyamatosságot, az óvodából az iskolába való átmenetben. Az óvodában, illetve iskolában dolgozó pedagógusok jobban megismerik egymás munkáját, pedagógiai céljait.

A KAPCSOLATTARTÁS KONKRÉT FORMÁI

- Az iskolába készülő gyerekekkel meglátogatunk egy közeli általános iskola első osztályát. Így megismerkedhetnek az iskola légkörével.
- Kölsönös részvétel egymás rendezvényein, programjain.

8.3. Kapcsolattartás egyéb nevelési-, oktatási-, szakszolgálati-, kulturális intézményekkel

BÖLCSŐDE, CSALÁDI NAPKÖZI

Gyermekeink egy része bölcsődéből, illetve az alapító székhelyén működő családi napköziből jön óvodánkba. Az átmenetet segíti a két intézmény és a gyermekek gondozásáért, neveléséért felelős felnőttek jó kapcsolata.

SPECIÁLIS KAPCSOLATAINK

Az óvodai élet alatt a pedagógiai szakszolgálatok, az egészségügyi szakszolgálatok, gyermek- és ifjúságvédelem intézményei a gyermekek nevelését speciális szakismereteikkel elősegítik.

Szoros kapcsolatra törekszünk a kerületi Nevelési Tanácsadóval, akik az SNI-B kategóriás gyerekek ellátásában segítenek óvodánknak.

Óvodánk orvosa és védőnője az évenként többszöri szűrővizsgálat elvégzésén kívül – igényeink szerint bármikor – segít a gyerekeket érintő egészségügyi problémák megoldásában.

Az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat budapesti és IV. kerületi Központjával is állandó kapcsolatot alakítunk ki. Nem csupán ellenőrzés, hanem tanácsadás céljára is, továbbá épületünk és udvarunk állagmegóvásához is elvi segítségre számíthatunk tőlük.

A veszélyeztetett gyermekek ügyében a Gyermekjóléti Szolgálathoz fordulhatunk.

TANUSZODA

3 évet betöltő gyermekeinkkel úszásoktatásra járunk. Az uszodával igyekszünk eredményes és baráti kapcsolatot kialakítani. Arra törekszünk, hogy messzemenően figyelembe vegyük egymás problémáit, ötleteit, s azokat közösen megoldjuk, megvalósítsuk.

KÖZMŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEK

(Ady Endre Művelődési Ház, Újpesti Gyermek- és Ifjúsági Ház, Kolibri Színház, Fővárosi Bábszínház)

Rendezvényeit a gyermekek – alkalmazkodva életkori sajátosságaikhoz – érdeklődésüket figyelembe véve látogathatják az óvó nénik vezetésével, vagy egyénileg, szüleikkel.

8.4. Fenntartó és a szakmai szolgáltató intézmények

- Fenntartó: König Óvoda Kft – Oberhuber Mónika ügyvezető
- Újpesti Pedagógiai Szakszolgálat (ÚPSZK)
- Euron Pedagógiai Intézet – Óvodavezetők munkaközössége
- Óvodai szaktanácsadó, tanügy igazgatási szakértő

9. A GYERMEKVÉDELEM

A gyermeket, mint fejlődő személyiséget, különleges védelem illeti meg. A KTV 4.§ (8)-(15) bekezdése kimondja a gyermek mindenk felett álló érdekének figyelembe vételét.

CÉLJA:

- a gyermeki jogok tiszteletben tartása és tartatása;
- nehéz helyzetű családok segítése;
- veszélyeztetettség esetén a jelző rendszer biztosítása;
- a családokkal való harmonikus együttműködés.

A HÁTRÁNYOS HELYZET KIALAKULÁSÁNAK OKAI

A hátrányos helyzetet, mint társadalmi adottságot a gyermek (család) tágabb értelemben vett szociális (bio-pszicho-szociális) körülményei – státusz dimenziók alapján lehet meghatározni:

- életmód (kultúra),
- iskolázottság,
- lakás,
- lakókörnyezet,
- fogyasztás,
- anyagi színvonal,
- munkamegosztás,
- érdekérvényesítő képesség,
- etnikai (vallási) hovatartozás,
- egészségi állapot,
- életkor...

Hátrányos helyzetűnek (HH) akkor minősíthetünk egy-egy gyermeket (családot), ha a fenti szempontok szerint több dimenzióban is olyan hátrány mutatkozik, amit a család saját erejéből nem képes kompenzálni.

A PEDAGÓGIAI ÉS PREVENCIÓS FELADATOK

- Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését az óvodán belül, szükség esetén védő-óvó intézkedésekre javaslatot tenni.
- A veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába járásának elősegítése.
A sajátos nevelési igényű „B” és a HHH gyermekekkel való fokozott törődés.
- Törekedni a szociokulturálisan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatására.
- Az új óvodások befogadásának elősegítése, beilleszkedésük zökkenőmentessé tétele.

- Gyermek és családok minél jobb megismerése.
- Felmérni a problémákat, a hátrányos helyzet okozta tüneteket, okokat felismerni és ha szükséges szakember segítségét kérni.
- Folyamatos kapcsolattartás az óvónókkal az esetleges változásokról, fellépő veszélyekről.
- A felzárkóztatás megszervezése.
- Közreműködés az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében, a nehéz helyzetben levő családok anyagi formában is történő támogatása (pl. étkezési hozzájárulás, ruhaakciók stb.).
- A gyermekvédelmi felelős szükség szerinti részvétele a családlátogatáson.
- A gyermekvédelmi felelős rendszeres részvétele a gyermekvédelmi továbbképzéseken, a szülők és a testület tájékoztatása az új határozatokról.
- Szakemberek bevonása annak érdekében, hogy segítsük megoldani a családok nevelési problémáit.
- Részvétel az egészségügyi vizsgálatok lebonyolításában.
- Figyelemmel kísérni az óvodalátogatás rendszerességét, indokolatlan tartós hiányzást jelezni a jegyzőnek.
- Nyilvántartás vezetése a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyerekekről.
- A gyermekvédelmi felelős minden év elején e feladatkörére vonatkozó munkatervet készít.

PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK

- Szülői értekezletek, nyílt napok, ünnepélyek, fogadó órák szervezése,
- szülői fórum szervezése, igény szerinti tanácsadás,
- működő szervezetekről, szolgáltatásokról, azok elérhetőségéről tájékoztatás a szülők részére,
- szükség esetén jogi segélyszolgálat szervezése,
- gyermekvédelmi felelős részvétele egy-egy szülői értekezleten, ahol ismerteti a szülőkkel a Gyermek védelméről és a Gyámügyi Igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. Törvény néhány fejezetét,
- a gyermek fejlődési dossziéjában egyénre szóló tervezés nyomon követése,
- Alapítvány működtetése a gyermekekért,
- segítségadás új és pályakezdő kollégák részére a gyermekvédelmi munkához,
- kapcsolatfelvétel a Gyermekjóléti Szolgálattal veszélyeztetettség esetén, esetmegbeszéléseken való részvétel,
- jó kapcsolat kiépítése a helyi gyermekvédelem rendszerében érintett szervekkel, személyekkel (Nevelési Tanácsadó, Gyermekjóléti Szolgálat, védőnők, gyermekorvos, logopédus, szükség esetén gyámügyi előadó, rendőrség, jegyző).

A GYERMEKVÉDELMI FELELŐS FELADATAI

- A Duna Ovi óvodában a gyermekvédelmi felelősi feladatokat az óvodapedagógus látja el.

- Gondoskodik a rábízott gyermekek felügyeletéről, a nevelés-oktatás egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtése.
- A gyermekbaleseteket előidéző okok feltárása és megszüntetése.
- A gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatának megszervezése.
- Minden évben felméri a hátrányos helyzetű gyermekek számát az intézményben.
- A csoportban dolgozó pedagógusok segítségével megoldást keres a hátrányos helyzet megszüntetésére.
- Ha a gyermekeket veszélyeztető okokat pedagógiai eszközökkel nem tudja megszüntetni, segítséget kér a Gyermekjóléti Szolgálattól.
- Együttműködés a Gyermekjóléti Szolgálattal, ill. a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal (pl. jegyző, gyámhatóság, Nevelési Tanácsadó, gyógypedagógiai módszertani központ).
- A szülő felé tájékoztatási kötelezettség a gyermekvédelmi felelős személyéről, elérhetőségéről.

A GYERMEKVÉDELMI FELELŐS RENDSZERES MUNKAKAPCSOLATBAN ÁLL:

- az óvoda pedagógus közösségével,
- szülői érdekképviseléssel,
- területileg illetékes gyermekjóléti szolgálattal,
- területi gyermekvédelmi munkaközösséggel.

10. SPECIÁLIS SZOLGÁLTATÁSOK

A szolgáltatások jelentős részét a szülő kezdeményezésére, igényére szervezzük meg. A különféle foglalkozásokat úgy kapnak helyet, hogy ne zavarják az óvodai nevelőmunka menetét, ezért ezeket délután 16 óra után illesztjük a napirendbe. A tanév első szülői értekezletén megbeszéljük a családokkal, hogy melyek azok a plusz elfoglaltságok, melyek gyermekeik érdeklődési körének, fejlettségének leginkább megfelelnek.

A nevelési időben szervezett szolgáltatások (nyelvoktatás, egyéni fejlesztő foglalkozás) ingyenesek. A nevelési időn túl szervezett szolgáltatások - amennyiben arra szülői igény van - költségeit a szülők aláírásukkal igazolják, hogy vállalják (úszás-oktatás, néptánc, karate stb.).

11. SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ „B.)” GYERMEKEK ÓVODAI NEVELÉSE

Óvodánk Alapító Okirata tartalmazza:

„Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelése. A pszichés fejlődés zavarai miatt, a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott, a beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek integrált nevelése, fejlesztése.”

E feladat ellátását a Ktv. 30.§, 121.§ (28.)-(29.) bekezdésének törvényei, és a 2/2005. (III.1.) OM rendelet 1.§ előírásai szerint végezzük.

SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEK

Az a gyermek, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakvélemény alapján

- testi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, autista, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos,
- **pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási feladatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl. diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, mutizmus, kóros hiperkinetikus, vagy kóros aktivitás-zavar)**
- HHH gyermek

A Duna Ovi óvodában mi az SNI B.) kategóriás gyermekek nevelését, gondozását vállaljuk fel. Ezt tükrözi óvodánk Alapító Okirata is.

11.1. Célunk

A nevelési-tanulási folyamatban akadályozott gyermekek problémáinak korai felmérése, a nevelési tanácsadó szakembere segítségével. A beilleszkedési magatartási rendellenességek felismerése és egyéni fejlesztése, a törvény által előírt feltételek biztosításával (jogi-, anyagi-, szakmai-, személyi feltételek) a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján.

11.2. Feladataink

- Az egészséges énkép és önbizalom kialakítása.
- A kudarctűrő képesség növelése.
- Önállóságra nevelés.

11.3. Sajátos nevelési igényű „B” gyermekeknél megjelenő általános tünetek lehetnek:

- differenciálatlan aktív szókincs,
- gyenge verbális emlékezet,
- figyelem megosztási nehézség,
- megismerő funkciók nem megfelelő működése,
- mozgás- és/vagy beszéd diszharmonikus fejlődése,
- fejletlen grafomotorika,
- zavart érzékelés, észlelés,
- szimbólumok felismerése nehezített,
- fogalmak kialakulása akadályozott,
- fogalmakkal végzett gondolkodási műveletek, sor- és szabály alkotás sérült,
- tér- és síkbeli viszonyok érzékelése akadályozott
- emlékezet és figyelem zavart,
- hiányzik a matematika-érdeklődés,
- kialakulatlan a mechanikus számlálás képessége, a mennyiség-állandóság.

A fejlesztés feladatai:

- a testséma biztonságának kialakítása,
- téri és idő relációk kialakítása praktikus és verbális szinten,
- vizuomotoros koordináció gyakorlása,
- látás, hallás, mozgás koordinált működtetése,
- az érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt intenzív fejlesztése,
- testséma alakítása,
- téri relációk biztonsága,
- a relációk nyelvi megalapozása,
- szerialitás erősítése,
- fogalmak kialakításakor a manipuláció előtérbe helyezése.

11.4. Kóros hiperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, figyelem zavar

HIPERKINETIKUS ZAVAROK: az első 5 évben kialakuló tünetegyüttes.

Tünetei lehetnek:

- tevékenységek csapongása
- figyelmetlenség
- nagyfokú impulzivitás
- a szabályok gyakori megszegése
- megfontolatlanság
- többszöri konfrontálódás a társakkal
- kognitív működési zavarok
- nyelvi és motoros képességek fejlődésének késése
- aszociális viselkedés
- csökkent önérték tudat

MAGATARTÁS ZAVAROK

Tünetei lehetnek:

- visszatérő és tartós disszociális, agresszív vagy dacos magatartás formák
- szociális elvárásokat durván áthágó magatartás
- nagyfokú harcoság
- durvaság
- fenyegető erőfitogtatás
- indulat kitörések, hazudozás.

A fejlesztés feladatai:

- az egyénhez igazított követelmények kialakítása a gyermek képességeinek, érdeklődésének, terhelhetőségének ismeretében
- a gyermek viselkedésének megismerése siker és kudarc esetén; ennek alapján a gyermek beilleszkedésének segítése

- együttműködés a családdal és a szakemberekkel
- pozitív visszajelzések adása, sikerélmény biztosítása

Az integrált fejlesztés szervezeti keretének megválasztását, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletek határozzák meg.

ÁLTALÁNOS FELADATOK

- Szűrés, felmérés, szakvélemények elemzése;
- A gyermekek szűrése minden nevelési év elején ősszel, a Porkolábné dr. Balogh Katalin által kidolgozott Fejlettségmérő-lapok alapján történik, tavasszal pedig a „Fejlődésem lépései” c. szakmai módszerrel mérjük a gyerekeket (év közbeni megfigyeléssel, nevelés év végi bejegyzéssel) ezt kiegészítjük az iskola előtti évben a Flaccus Kiadó által megjelentetett tájékoztató vizsgálat a nagycsoportos óvodások képesség- és készségszintjéről szóló anyaggal.
- Szakmai dokumentáció vezetése: A gyermekek portfóliója, nyomon követése (anamnézis, egyéni fejlődési lap, egyéni fejlesztési terv készítése).
- Egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívák keresése.
- Szakmai együttműködés, kapcsolattartás a különböző szakemberekkel.
- A gyermek hátrányainak leküzdéséhez minden segítség biztosítása.
- A szülők bevonása és betekintetőségük biztosítása e folyamatba; korrekt tájékoztatásuk az óvodapedagógus részéről, együttműködési alternatívák felajánlása.

ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉS A CSOPORTBAN

- taktilis (tapintási) észlelés fejlesztése,
- finommotorika fejlesztése,
- vizuális észlelés és emlékezet fejlesztése,
- ujjtorna,
- vonalvezetési gyakorlatok.

VÁRHATÓ EREDMÉNYEK

- a gyermek sikerélménye,
- a gyermek érdekeinek érvényesülése,
- szaksegítség biztosítása,
- kölcsönös tiszteleten, bizalmon alapuló kapcsolat a szülővel és a gyermekkel,
- a másság elfogadása,
- az egyenlő esélyek biztosítottasága.

Óvodánkban külső szakember (gyógypedagógus, pszichológus) a logopéduson kívül nincs. Szükség esetén a Nevelési Tanácsadóba irányítjuk a gyermeket, ahol döntenek arról, hogy a továbbiakban milyen szakirányú vizsgálatban és/vagy fejlesztésben részesüljön. Óvodánkban az SNI B-s gyermekek neveléséhez és szakszerű fejlesztéséhez az Újpesti Nevelési Tanácsadó segítségét vesszük igénybe.

Ezekkel a szakemberekkel az óvodapedagógusok és a fejlesztő pedagógus folyamatosan együttműködnek, kommunikálnak.

A Ktv 30.§-a (1) alapján a gyermeknek joga, hogy állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön.

Felhívjuk a szülők figyelmét arra, hogy szükség esetén a jegyző kötelezheti a szülőt, hogy gyermekével megjelenjen a szakértői vizsgálatokon.

11.5. A megvalósítás feltételei

SZEMÉLYI FELTÉTELEK

A törvényi előírásoknak megfelelően az óvoda fejlesztőpedagógusa látja el az SNI B kategóriás gyermekek fejlesztését.

TÁRGYI FELTÉTELEK

Eszköz	Mennyiség	Fejlesztési terület
Ceruzafogó	1 csomag	finommotorika
Ujjnyomda	1 készlet	finommotorika
Fűzős állatok	1 zacskó	finommotorika
Arcjáték	1 doboz	beszédképesség
Jelenetek az iskolából	1 doboz	rész - egész viszony
Ismerkedjünk a színekkel	1 doboz	megfigyelő készség
Macis táblás társas játék	1 doboz	megfigyelő készség
Macis történetek	1 készlet	logikai gondolkodás
Hogy is történt	1 készlet	gondolkodás, beszédképesség
Írány és forma	1 készlet	térbeli tájékozódás
Tájékozódás a térben kicsiknek	1 készlet	térbeli tájékozódás
Számoló doboz 1	1 készlet	matematikai készség
Abakusz	1 doboz	logikai készség
Logicoloredó	1 doboz	logikai készség
Írás előkészítő 1	1 doboz	finommotorika
Írás előkészítő 2	1 doboz	finommotorika
Kisrajzoló	1 doboz	írás előkészítés
Olvasás előkészítő	1 doboz	dislexia prevenció
Játékos fogl. beszédmegértés fejl.	1 darab	beszédképesség
Hogyan mondjam I-IV.	1 darab	beszédképesség
Jól hallom, jól mondom I-IV.	1 darab	beszédképesség
GMP diagnosztika	1 darab	beszédképesség
Dysphonia terápia	1 darab	beszédképesség
Családi hanglottó	1 darab	beszédképesség
Asszociációs játék	1 darab	beszédképesség
Sindelar tréning program	1 darab	részkép. fejl.
Diszkalkuliáról pedagógusoknak	1 darab	részkép. fejl.
Számolás 1.	1 darab	részkép. fejl.

Sindelar: De jó...	1 darab	részkép. fejl.
Mágneses labirintus	1 darab	finommotorika, logika
Maxi-coloredo	1 darab	logika
Dyslex- számítógépes program	1 darab	dyslexia prevenció
Tükörkép társasjáték	1 darab	logika

12. AZ ÓVODA SZAKMAI DOKUMENTUMAI

Helyi Nevelési Program

Minőségirányítási program

Szervezeti- és Működési Szabályzat

Tűzvédelmi Szabályzat, Tűzvédelmi Oktatási Napló

Munkavédelmi Szabályzat, Munkavédelmi Oktatási Napló

Tevékenységi és feladatellátási terv

Óvodai udvar ellenőrzési és karbantartási terve

Folyamatleltár

HACCP

Fizikai és kémiai kockázatok értékelése

Éves beszámoló

Leltár

Az óvoda éves munkaterve

- a vezető éves pedagógiai és nevelési terve

Saját készítésű csoportnapló

- statisztikai adatok
- napi- és heti rendek
- gyermekvédelmi bejegyzések
- szokás- és szabályrendszer
- eseményterv
- nevelési terv (fejlesztés célja, feladata, tartalma)
- a tanulás tervezése (éves- és ütemtervek)
- szülői értekezletek és fogadóórák jegyzőkönyvei
- az óvodavezető látogatásainak feljegyzései

Egyéni fejlődés-fejlesztés dokumentumai:

A gyermekek portfóliója, nyomon követése:

- anamnézislap
- óvónői megfigyelések
- adatlap
- Fejlesztőprogram
- egyéni fejlődési lapok: fejlettségmérő lapok, fejlődésem lépései
- tájékoztató vizsgálat a nagycsoportosok képesség-és készségszintjéről.

Felvételi és mulasztási napló

Óvodai felvételi és előjegyzési napló

Gyermekvédelmi munkaterv

13. HELYI NEVELÉSI PROGRAM BEVÁLÁSÁNAK VIZSGÁLATA

13.1. Célunk

A hatékonyság, hatásosság, és eredményesség érdekében a programban rögzített célrendszer, feladatrendszer és tevékenységek felülvizsgálata.

13.2. Feladataink

- Az egyes dokumentumok (HNP, csoportnapló, egyéni feljegyzések) összhangjának vizsgálata.
- Partneri elégedettség, elégedetlenség, elvárás mérése, elvégzése, feldolgozása, következtetések levonása.
- A feladatok kijelölése, intézkedési tervek készítése.

FELELŐS

A mindenkori óvodavezető.

A LEBONYOLÍTÁS FELADATAI

- az értékelés menetének megszervezése, megtervezése
- a vizsgálni kívánt területek kijelölése, értékelése
- az összesítés eredményeinek elemzése
- az értékelés, a nevelőtestülettel való elfogadtatása, szükséges korrekciók végzése

ALKALMAZOTT MÓDSZEREK

- összehasonlító elemzés
- partneri elégedettség, elégedetlenség.

ELKÉSZÍTENDŐ DOKUMENTUM

Az értékelés összegzése írásos formában.

A RENDSZERES VÉGREHAJTÁS PERIÓDUSOS IDEJE

- 5 év
- Egyes területek igény szerint.

14. ZÁRADÉK

14.1 A nevelési program életbelépése, érvényessége:

A módosított Helyi Nevelési Program 2010. szeptember 1.-től lép életbe és határozatlan ideig érvényes.

14.2. A nevelési program hozzáférhetősége:

- A nevelési program nyilvános, az érdeklődők megtekinthetik és elolvashatják.
- A programunk a vezetői irodába kerül elhelyezésre.
- A hozzáférhetőség helyéről az intézmény falitábláján tájékoztatjuk a szülőket és az érdeklődőket.
- Honlap: www.dunaovi.hu

14.3. Az óvodai program módosítása:

Módosításra akkor kerülhet sor, ha törvényi változás következik be, vagy a nevelőtestület legalább 51 %-a, plusz 1 fő írásban kéri, illetve, ha az 5 évente elvégzett programbeválás vizsgálata ezt indokoltá teszi.

Budapest, 2010-04-23.

Gimesi Ildikó
Óvodavezető

15. LEGITIMÁCIÓ

A Duna Ovi óvoda módosított Nevelési Programját

A nevelőtestület elfogadta 2010.
óvodavezető

A Szülői Szervezet egyetértését nyilvánította: 2010.
Szülői Szervezet vezető

Véleményezte: 2010.
közoktatási szakértő

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Jogszabályi háttér:

- A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény és módosításai
- A 11/1994. (VI.8.) MKM rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és módosításai
- A 137/1996. (VIII.28) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról, melyet a 255/2009. (XI.20.) számú Kormány rendelet módosított
- Az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról és módosításai

2. Szakmai irodalom:

- Tóth Ágnes és Kifor Lászlóné: **Nagy család az Óvodában - Tapasztalataink a vegyes csoportról** (Novum Kft. 2005.)
- Kósáné Ormai Vera: **A mi óvodánk - Nevelépszichológiai módszerek az óvodában** (Okker 2001.)
- Kovács György - Bakosi Éva: **Óvodapedagógia** (Debrecen, 2004.)
- Asztali Anett - Horváth Judit - Horváthné Csapucha Klára - Dr. Rónáné Falus Júlia: **Amit az óvónőnek észre kell venni - Tájékoztató vizsgálat a nagycsoportos óvodások képesség- és készség szintjéről** (Flaccus Kiadó 2005.)
- Nagy Jenőné: **Óvodai programkészítés, de hogyan?** (Okker Oktatási Iroda, Budapest)
- **Óvodai nevelés játékkal, mesével** (OKI, Sopron, 1996.)
- ONAP (Semic 1996.)
- Dr. Hegyi Ildikó: **Fejlődési lépcsőfokok az óvodáskorban** (Okker 1998.)
- Porkolábné dr Balogh Katalin: **Komplex prevenció óvodai program** (Volán Humán 1999.)
- Zala megyei pedagógiai szolgálat: **Fejlődésem lépései** (Flaccus, 2005.)

1. számú melléklet

FEJLESZTŐPROGRAM

1. MOZGÁSFEJLESZTÉS

1.1. NAGYMOZGÁSOK FEJLESZTÉSE

Célzott testmozgásokkal, amelyeknél a mozgások tempója, ritmusa, iránya változik.

1.) Járás

- a.) kis- és nagy lépésekkel,
- b.) különböző irányokba fordulással,
- c.) változó szélességű sávok, vonalak között,
- d.) különböző tárgyak megkerülésével, átlépésével, tartásával.

2.) Futás

- a.) különböző tempóban, majd közbeni tempóváltással,
- b.) különböző irányokban, majd közbeni irányváltatással,
- c.) változó szélességű sávok között,
- d.) különböző tárgyak megkerülésével, átugrásával, átlépésével.

3.) Ugrás

- a.) „távolugrás” (páros lábbal szökdelés) ugrás előre, hátra
- b.) „magasugrás”
- c.) ugróiskola, kicsiknél a legegyszerűbb formában,
- d.) különböző alakzatú térbe beugrás-kiugrás (kör, négyszög, stb.),
- e.) szökdelés egy lábon, oldalirányba szökdelés,
- f.) mélyugrás.

4.) Csúszás-kúszás, mászás különböző tempóban

- a.) különböző irányokba, majd irányváltatással,
- b.) különböző szélességű, formátumú helyeken és tárgyakon (mászóka, fa),
- c.) különböző tárgyak megkerülésével, átmászásával.

EGYENSÚLYGYAKORLATOK

1.) Állás:

- a.) állás lábujjon – sarkon állás,
- b.) állás féllábon.

2.) Egyensúlyozó járás: padon, földre helyezett szivacson, stb.,

3.) Kúszás egyenes padon,

4.) Body Roll hengergyakorlatok, különböző sportok, (roller, bicikli stb.),

5.) Forgások, fordulatok, testhelyzet-változtatások.

SZEM-KÉZ KOORDINÁCIÓ FEJLESZTÉSE

1.) Babzsák célba dobása változó nagyságú körbe, változó távolságról, különböző tárgyak fölött (pl. szék),

Babzsák csúsztatása két vonal közé,

Babzsák dobása vízszintes és függőleges célra.

- 2.) Karikadobás változó irányokba, vízszintes, függőleges célra, változó távolságról.
- 3.) Kuglijáték
- 4.) Labdajátékok: dobás és elkapás nagyobb, majd kisebb labdákkal változó távolságról.

SZEM-LÁB KOORDINÁCIÓ FEJLESZTÉSE

- 1.) Ugrókötéllal: kötél fölött átugrás, változó magassággal.
- 2.) Karikába különböző lábakkal belépés, kilépés, beugrás, kiugrás.
- 3.) Lábbal különböző formák rajzolása, alkalmi felületen, homokba, padlóra, stb.
- 4.) Ugróiskola, egyszerűbb és nehezebb formában.
- 5.) Függeszkedés: átfogással tovahaladás.

FINOMMOTORIKA FEJLESZTÉSE

- 1.) Gyurmázás (elsődlegesen az anyag tapintásos megtapasztalása, tetszés szerinti formák, alakzatok kialakítása).
- 2.) Építőjátékokkal építés (összerakás, kirakás, eleinte minél nagyobb elemekkel, majd fokozatosan kisebbekkel).
- 3.) Papírhajtogatás – papírfűzés, mintaalakítás.
- 4.) Puzzle játékok összerakása, fokozatosan növekvő elemszámokból,
- 5.) Mintakirakás lyukastáblán, egyszerűbb formáktól a bonyolultabbakig,
- 6.) Vágás, domború vagy előrerajzolt mintákkal, kevésbé bonyolult formától a nehezebbekig,
- 7.) „Papír-ceruza feladatok”:
 - a.) rajzolás, festés nagy felületre (ujjal, zsírkrétával, színes ceruzával),
 - b.) sablonok kiszínezése kiugró hátlanon,
 - c.) sablonok nélküli színezés, a különböző formák előrerajzolt mintáinak átírása
- 8.) Kéziszer-gyakorlatok.

2. TESTSÉMAFEJLESZTÉS

A TESTRÉSZEK ISMERETE

- 1.) Önmaga felismerése és azonosítása tükörgyakorlatokkal, játékos mondókákkal, jellegzetes külső tulajdonságainak megtanulásával (haj-, szemszín, kicsi-, nagy..).
- 2.) Tevékenységek a testrészek megismerését célozva:
 - a.) testrészek megérintése és megnevezése a felnőtt által,
 - b.) a gyermek megismétli saját testén az érintést és megnevezést,
 - c.) utasításra a gyermek megérinti és megnevezi a testrészt,
 - d.) a felnőtt megnevezi és a gyermek megérinti a másik gyermek testrészét,
 - e.) az előzők megismétlése csukott szemmel.

(Célszerű a főbb testrészekkel kezdeni, begyakorolni, és csak ezután következzen a testrészek részeinek hasonló módon való begyakorlása.)

3.) Meghatározott testrészekre koncentráció:

- a.) különböző testhelyzetekben (hason, hanyatt fekvő, ülve, állva, térdepelve) megtalálni a megnevezett testrészt, megérinteni és megnevezni, mozgásokat végezni,
- b.) valamilyen tárgyat megérintve, ráülve, ráállva, átbújva rajta megtapasztalni a különböző testhelyzeteket a testrészek és a tárgyak (környezet) viszonylatában.

A TEST SZEMÉLYI ZÓNÁJÁNAK ALAKÍTÁSA

1.) Az „oldalosság” tanítása:

- a.) színes szalaggal, (gumi pánttal) megjelölni a jobb-bal oldalt, kézen, lábon,
- b.) különböző mozgásfeladatot teljesíteni jobb-bal kézzel (labdát gurítani, babzsákot dobni, karikát felemelni stb.),
- c.) lábra hasonló gyakorlatok: labdarúgás, ugrálás, emelés stb.

2.) A test elülső és hátulsó részeinek megismertetése játékos mozgásos feladatokkal:

- a.) az eszközt helyezték maguk elé, hátuk mögé,
- b.) fekvőjenek a hátukra, forduljanak hasra.

3.) A test függőleges zónájának megtanítása: játékeszközök (karika, labda, babzsák) emelése a fej fölé, lehelyezése a lábra vagy a lábak elé.

4.) Az előző (1.2.3.) gyakorlatok elvégzése becsukott szemmel.

5.) Adott tárgyakhoz viszonyított testhelyzetek gyakorlása (szék, pad, asztal alkalmazható):

- a.) állj elé, mögé, rá, mellé, közé, mássz át stb.,
- b.) ülj elé, mögé, rá, alá, mellé, közé, mássz át stb.,
- c.) térdepelj elé, mögé, rá, mellé, közé, mássz át stb.,
- d.) fekvődj elé, mögé, rá, mellé, közé, mássz át stb.

TESTFOGALOM

A testrészek tudatos ismerete, a test és testrészek funkcióinak tudatos ismerete. A fejlesztés a testrészek ismerete szerint történik, nagyobb hangsúlyt adva a funkcióknak, a nyelvi megfogalmazásoknak. (I. 1-3.)

- 1.) Játékos gyakorlatok: megnevezett testrészekhez megmondani a funkcióját.
- 2.) A funkció megemlézése után felismerni a testrészt, lokalizálni, megmutatni önmagán és másokon, megszámolni.
- 3.) Képen, rajzon felismerni az egyes testrészeket, a hiányzókat megszámolni.
- 4.) Részekből összeállítani az emberfigurát, testrészeivel együtt.

AZ EGYES TESTRÉSZEK FEJLESZTÉSÉRE ALKALMAS MOZÁSOK

1.) Fej:

- a.) fejfördítés,
- b.) csukott szemmel megérinteni a szemeket, füleket, orrot, haját, szemöldököt, váltott kézzel és egyszerre mindkét kézzel,
- c.) csukott szemmel a fej fordítása egy adott hang irányába, majd már előre ismert helyzetű tárgy felé.

2.) Törzs:

- a.) törzsfordítás lazán leengedett karral, illetve oldalsó, majd mellső középtartásban tartott karokkal,
- b.) a karokat magastartásba emelve törzshajlítás balra és jobbra, előre és föl.

3.) Karok:

- a.) karkörzés előre és hátra,
- b.) karok helyzetének utánzása,
- c.) oldalsó középtartásban nyújtott karral tölcserkörzés először kis, majd nagy kör mentén,
- d.) különböző karlengetések ritmusra,
- e.) oldalsó vagy mellső középtartásból a kéz csípőre helyezése,
- f.) oldalsó középtartásból karkeresztezés, majd ismét karnyújtás,
- g.) karhúzás és tolás – páros munka.

4.) Ujjak:

- a.) a kéz ökölbe szorítása,
- b.) az ujjak ide-oda mozgatása,
- c.) ujjak egyenkénti mozgatása ritmusra,
- d.) a mozgások változatai mindkét kézzel, majd váltva.

5.) Lábak:

- a.) a padlón fekvő lábemelés, először páros láb, majd váltott láb emelése gyorsan és lassan,
- b.) a padlón fekvő lábkörzés a kis körtől a nagyig és vissza,
- c.) állva láblengetés előre, hátra, oldalt és le,
- d.) térdhajlítás és nyújtás, miközben a kezét a combon tartjuk,
- e.) padon ülve a lábak hajlítása és nyújtása, páros láb emelése és leengedése,
- f.) törzshajlítás bokafogással,
- g.) szökdelés, ugrálás,
- h.) szökdelés váltott lábbal, láblengetés.

6.) Lábak és lábujjak:

- a.) sarokemelés és leengedés,
- b.) a lábfej visszafeszítése (az ujjak emelése, „pipálás”),
- c.) járás sarkon és lábujjhegyen,
- d.) külső talpélen járás, a kartartás törzs mellett,

- e.) ugrálás páros lábbal, egyik, másik lábon, váltott lábon,
- f.) törzshajlítás előre,
- g.) hanyatt fekve vagy állva a lábbal vagy a nagy lábujjal rámutatni adott célpontra,
- h.) babzsák fölmarkolása lábujjal.

Néhány gyakorlatot ezek közül lehet zenére is végezni.

3. ÉRZÉKELÉSFEJLESZTÉS (PERCEPCIÓFEJLESZTÉS)

Az észlelés pontosabb működését 3-4 éveseknél elsősorban a mozgás és testséma fejlesztésén keresztül érhetjük el. 5-6 éveseknél már célzott, direktebb fejlesztés is szükséges.

A látott, hallott, tapintott dolgok mindkét szakaszában természetes velejárója a nyelvi fejlesztés.

A látott, hallott, tapintott dolgok nyelvi kifejezésének megtanítása, a szókészlet bővítése.

A tanulási helyzetek többségében a vizuális észlelés összekapcsolódik valamilyen nyelvi (auditív) és motoros tevékenységgel.

VIZUÁLIS (LÁTÁS) FEJLESZTÉS

Az olvasás elsősorban a jól funkcionál balról jobbra irányuló szemmel követés és a finom szemmozgás ellenőrzésének függvényeként alakul. Célszerű, hogy a gyermekek gyakorolják a szemmozgás kontrollját.

1.) A szemmozgás tudatos kontrolljának kialakítása és erősítése

Mozgó tárgyak követése: balról jobbra, jobbról balra, fel, le, kör, diagonális stb. A fej mozdulatlan marad, csak szemmel követi a mozgás irányát a gyermek. Könnyítésül kezdetben végtagmozgással is kísérheti, amely egyre kisebbedő, finomodó: karral, kézzel, ujjal. Az iránykövetést kísérje az irányok verbális megjelölése.

2.) A szem fixációs működésének erősítése

a.) Ismert játékok vagy használati tárgyak közül egy kiemelése és annak fixálása 10 mp-ig (fel, le mozgatjuk).

b.) Egy ismert tárgynak, tárgy képének egy részletét megkeresni és az fixálni 10 mp-ig.

A perifériás látás gyakorlására is igen alkalmas, ha a gyermeknek ilyen megfigyelési feladatot adunk.

3.) Vizuális zártság - egészlegesség észlelésének alakítása: Mi hiányzik:

a.) Ismert tárgyak, eszközök egy részletének hiányát felismertetni.

b.) Hiányos képek felismertetése, mi hiányzik róla, mit ábrázolhat?

c.) Rejtett figurák megtalálása (Dörmögő).

- 4.) Vizuális időrendiség felismertetése: képeken elmesélt történetek kirakása: mi történt először, ... mi következik:
- 5.) Vizuális ritmus: a legkülönbözőbb vizuális minták folytatása.
- Tárgyakból kirakott - gyöngyök, kockák, rudak, kártyák - minták folytatása.
 - Rajzos - képi - minták elrendezése (fekvő alak, ülő, álló, járó...).
 - Sorminták rajzolása
- 6.) Vizuális helyzet, pozíció felismertetése (négymezős tábla alkalmazása; pl. matematika foglalkozáson a szimmetria)
- Mágnestáblán az óvónő elhelyez egy alakzatot adott mezőbe.
 - A gyermekek sajátjukon ugyanoda helyezik azt.
 - Az alakzatokat adott mezőben, más pozícióba kell elforgatni.
- 7.) Vizuális memória fejlesztése
- Egyszerű testmozgást bemutatás után emlékezetből leutánozni.
 - Vizuális mintát rövid bemutatás után felismerni, felsorolni, kirakni. (Fokozatosan növelhető az elemszám és a bemutatás idejének csökkentése).

AZ ALAKLÁTÁS ÉS FORMAÁLLANDÓSÁG FEJLESZTÉSE

- 1.) A lehető legtöbbféle alak-forma-méret motoros kialakítása
- Formaalakítás mozgással, (járás, futás, mászás, ugrás segítségével: felső végtagokkal való kialakítással, létrehozása testtel, testrésszel).
 - Padlóra rajzolt különböző alakzatok körbemozgása, végigmozgása.
 - Padlóra rajzolt alakzatok (különböző formák vagy azonos alakzatok más-más méretben) felhasználása különböző mozgásos feladatok elvégzésére.
- 2.) Különböző tárgyak, alakok, formák, méretek felismertetése a gyerekek környezetében: bemutatása azonos megkeresése, párosítási, csoportosítási feladatok (lottó, dominó).
- 3.) Adott minta kirakása: forma, méret, szín szempontjából különböző minták kirakás (lyukas tábla, de alkalmazásában a fokozatosság elengedhetetlen: egyszerűbb formáktól a bonyolultabbig, először egyetlen szempont figyelembevételét követelve, pl. csak szín, vagy csak forma stb. kevesebb elemtől az összetettebb formáig).
- 4.) Minták rajzolása, festése.
- 5.) Részekből különböző alakzatok összerakása.

A TAPINTÁSOS – SZTEREOGNOSZTIKUS – ÉSZLELÉS FEJLESZTÉSE

- 1.) Az alapvető gyurmázási technikák megtanítása: gömbölyítés, sodrás, lapítás, mélyítés, mintázás gyakorlásával plasztilin, agyag, nedves homok felhasználásával.
- 2.) Különböző formák, méretek kialakítása minta után.
- 3.) Különböző formák, méretek megváltoztatása: „Varázsoljuk el!”
- 4.) Ritmikus sorminta készítése, a minta folytatása, az említett fejlesztési módoknál fő hangsúly a tapintásos tapasztalatszerzésen van. A vizualitás is jelen van, hiszen a kialakított formát látja is, vizuális benyomásokat szerezhet.
A taktilis csatorna fejlesztése a vizualitás kizárásával:
 - „érzékelő zacskó”,
 - „elvarázsolt zsákocská”.
 - a.) Pusztán tapintással felismerni a tárgyakat! Mi lehet? Milyen? Mérete, formája, felülete, anyaga stb.
 - b.) A tapintással felismert dolgokat: párosítani, sorba rendezni fokozatok szerint, csoportosítani egy-egy minőségi jellemzőjük alapján.

MOZGÁSOS (KINESZTETIKUS) ÉSZLELÉS FEJLESZTÉSE

- 1.) Behunyt szemmel a gyermek bizonyos mozgásokat végez az óvodapedagógus segítségével: kézzel (kört ír le a levegőbe stb.) lábbal (lépés előre, hátra stb.) nyitott szemmel a mozgásokat megismétli.
- 2.) Hátára rajzolt formát kell mozgással megismételni, képi formáját felismerni.

A TÉRÉSZLELÉS, TÉRBELI VISZONYOK FELISMERÉSÉNEK FEJLESZTÉSE

- 1.) Az alapvető téri irányok megismerése saját testrészeinek közvetítésével.
 - a.) Rácsos papíron, szöges táblán, lukas táblán a két oldal megkülönböztetése nélkül a mellé helyezett kéz segítségével, a középvonal megjelölésével.
 - b.) A jobb-bal oldalirányok begyakorlása kiszínezéssel, színes korongok kirakásával.
 - c.) A négy fő iránymező megismertetése az említett módon.
- 2.) Térbeli irányok, viszonyok megismertetése a körülötte lévő tárgyakkal
 - a.) Ismert játékeszközök kirakásával a négy irány gyakoroltatása.
 - b.) A tárgyak egymáshoz való viszonyának megismertetése, mágneses táblán való kirakás, elhelyezés segítségével, mellette, előtte, mögötte, alatta, fölötte.
 - c.) Függőleges és vízszintes sorok kirakása különböző színekből, formákból.
 - d.) A fentiek segítségével a szögek (sarkok) érzékeltetése.
- 3.) A téri viszonyokat jelentő verbális kifejezések megtanítása.

A HALLÁSI ÉSZLELÉS (AUDITÍV) FEJLESZTÉSE A HANGZÁSI ANALÍZIS-SZINTÉZIS FEJLESZTÉSE

- 1.) Figyeltessük meg, milyen hangot hallunk, mikor egy ember sóhajt vagy tüsszent, különböző hangok működnek bennük! Figyeljünk a természet hangjaira!
- 2.) Az óvodapedagógus által bemutatott ritmus letapsolása vagy lekopogása. Kezdetben szabályos ritmusokat használunk, majd később szabálytalan ritmusokat.
- 3.) Ritmusvisszaadás csukott szemmel.
- 4.) Mondjunk olyan szavakat, amelyek azonos hangzókkal kezdődnek, pl. baba, bögre, bogár, béka, róka, rózsa, rizs stb.!
- 5.) Hány szót tudsz felsorolni, melyek úgy kezdődnek: ma..., te..., si... stb.?
- 6.) A megadott betűhangokból vagy fonémákból olyan, általuk ismert szót kell alkotniuk, amelyek tartalmazzák ezeket.

A KERESZTCSATORNÁK FEJLESZTÉSE

- 1.) Vizuális-tapintásos interszenzoros működések fejlesztése
 - a.) Tapintással exponált (felismert) tárgyat kell keresnie a vizuális mintákban.
 - b.) Vizuálisan felismert tárgyat mintául véve, ki kell keresnie tapintással az „érzékelőzacskóból”.
 - c.) Egyre finomabb különbségek felismertetésével gyakoroljuk a kétféle ingermodalitás átfordítását.
- 2.) Vizuális-auditív interszenzoros működés fejlesztése
 - a.) Mutassunk a gyerekeknek ismert tárgyakat, állatok képét, különböző hangforrások vizuális képét, és a megszólaltatott hanganyagban ismerje fel az adott hangforrás képét!
 - b.) Figyeljünk a hangokra! A hallott hanganyaghoz keresse a hangforrást! Minek a hangja? Kinek a hangja? Társak megszólaltatása, hangjukról felismertetés.
 - c.) Auditív memória fejlesztése: dallamtöredék megisméltetése, különböző hangok megisméltetése, majd a hangforrás kerestetése.
- 3.) Vizuális kinesztetikus interszenzoros működés fejlesztése
 - a.) Bekötött szemű gyermek kezével formát rajzoljon a levegőbe, s a hátára rajzolt formát ismerje fel a vizuális mintában.
 - b.) Mozgásos élményanyag, forma felismerése vizuális mintában, verbalizálva a formát.
 - c.) Vizuális-kinesztetikus megközelítés a későbbiekben a betűk vagy szavak közötti finom különbségek megfigyeltetésére, észrevételére is használható.
- 4.) Hallási-tapintásos interszenzoros működés fejlesztése
A gyermekeknek elmondással jellemezni kell azt a tárgyat, amit tapintás útján felismert és azonosított, vagy meg kell találnia tapintás útján az a játékot vagy alakot, amit egy másik személy jellemez.

5.) A szem-kéz koordináció fejlesztése

A szem-kéz koordináció fejlesztésének finommotoros kontroll fejlettségével való összefüggését a Mozgásfejlesztés című fejezetben is tárgyaltuk. A következő szemmozgáshoz szükséges tevékenységekről pedig a percepció fejlesztésénél beszéltünk. Számos gyermek úgy érkezik az iskolába, hogy ezek a készségei megfelelően fejlettek ahhoz, hogy képesek legyenek alakok lemásolására, egyszerű képek rajzolására és festésére, s talán még ahhoz is elég fejlettek ezek a készségek, hogy elkezdjen írni tanulni. Fontos tehát felmérnünk, hogy melyik gyerekeknek van szüksége ilyen jellegű fejlesztésre.

4. VERBÁLIS FEJLESZTÉS

4.1. A TÁRGYAK MEGNEVEZÉSE

A lakásban, az óvodában és a közvetlen környezetben található tárgyak megnevezése:

Ruházat:

Zokni, trikó, cipő, papucs, csizma, nadrág, farmernadrág, ruha, szoknya, ing, blúz, nyakkendő, kardigán, pulóver, dzseki, kabát, anorák, esőkabát, mellény, fürdőruha (testséma).

b.) Testrészek:

Törzs, fej, arc, szem, fül, orr, száj, ajak, fogak, nyelv, szemhéj, szempilla, szemöldök, homlok, haj, áll, orca, orrlyuk, nyak, váll, mellkas, gyomor, kar, kéz, ujjak, hüvelykujj, könyök, csukló, tenyér, köröm, ujjpercek, derék, csípő, lábszár, lábfej, sarok, comb, hát, térd (testséma).

c.) Cselekvések:

Sétál, gyalogol, menetel, szalad, szökdécsel, ugrándozik, lép, áll, elindul, mozog, elkezdi, megáll, ül, fekszik, térdel, csúszik, (fel)mászik, kúszik, siklik, megcsúszik, csavar, hajlít, görbít, vágat, görbül, elterül, elnyúlik, elernyed, kanyarodik, felemel, leenged, lehúz, lesüllyeszt, lehalkít, tompít, beborul, pipiskedik, előrehalad, hátrál, taszít, hajt, húz, von, üt, ránt, dob, visszapattan, fog, rúg(dalózik), keresztez, megfordul, fon, sodor, fordít, bukfencezik, csöppen(t), koppint, tapsol, kiabál, füttyül, izeg-mozog, nyit, zár, dörzsöl, csurog, morajlik, tétovázik, sűrög-forog, mormol, beszélget, cseveg, fecseg, figyel (testvázlat, nagy és finommozgások).

4.2. TÉRBELI VISZONYOK MEGNEVEZÉSE

a.) Irányok:

Főnt, lent, alatt, át, keresztül, föl, hátra, fölött, fölé, rá, felé, előre, oldalt, jobbra, balra, végig, mindenfelé, körös-körül, felől, után, körül, köré, közel (valamihez), messzire, távol valamtól, emelkedő, felfelé haladó, süllyedő, lefelé haladó, közelebb, távolabb,

keresztben, magasabban, alacsonyabban (nagy- és finommozgás-készségek, testséma, lateralitás, vizuális diszkrimináció, sorozatba rendezés stb.)

b.) Helyzet:

-On, -en, -ön, -ról, -ról, -ból, -ból, -ban, -ben, kívül, belül, tetején, alján, közepén, középpontjában, között, fölé, felett, alá, lent, alul, alatt, lejjebb, le, túl, át, keresztül, előtt, mögött, mellett, együtt, valamire vonatkozóan, vízszintesen, magasan, alacsonyan, balról, jobbról, első, második stb., utolsó, itt, ott, kívül, belül (nagy- és finommozgások, testséma, lateralitás, időbeli sorrendiség, sorozat).

c.) Idő:

Most, után, előbb, később, hamarosan, nappal, éjszaka, délelőtt, délután, este, hét hónap, év, tél, tavasz, nyár, ősz, húsvét, karácsony, kezdődik, befejeződik (időbeli sorrendiség, nagy és finommozgások).

4.3. OSZTÁLYOZÁS

a.) Alapformák:

Kör, körül, körbe, négyzet, téglalap alakú, ovális, hurkos, háromszögletű, kereszt, csillag, négyoldalú, vonal, pont, egyenes, görbe vonalú, cikcakk, csúcs, sarok, oldal, él, hajlás, ferde.

Az említett kifejezéseket mindig manuális, mozgásos tevékenységekhez kötötten használjuk.

b.) Alapszínek:

Piros, kék, sárga, zöld, fekete, fehér, barna, narancssárga, rózsaszín, bíbor (ibolya).

c.) Méret, hasonlóság, különbözőség, ellentétesség:

Nagy, kicsi, hatalmas, apró, több, kevesebb, gyors, lassú, sebes, magas, alacsony, kövér, sovány, széles, keskeny, alsó, felső, hangos, halk, csendes, édes, savanyú, kellemes, érdes, finom, tele, üres, nehéz, könnyű, lágy, kemény, azonos, különböző, hasonló, eltérő, világos, sötét, összes, néhány, elég, egyenlő (sorozat, auditív-vizuális diszkrimináció, tapintás, gondolkodás, alap számfogalom).

2. számú melléklet

FEJLETTSÉGMÉRŐ LAPOK

(A táblázat mellékletek excel-formátumban készültek *fejlettségmérő lapok.xls* dokumentum néven)

3. számú melléklet

FEJLŐDÉSEM LÉPÉSEI

Év közbeni megfigyeléssel, nevelési év végi bejegyzéssel

(A táblázat melléletek exel-formátumban készültek *fejődésem lépései.xls* dokumentum néven)

4. számú melléklet

FEJLESZTÉSI JAVASLAT

FEJLESZTÉSI JAVASLAT

11/1994. (VI.8.) MKM-rendeletet módosító 32/2008. (XI.24.) OKM-rendelet 20/B §-a alapján

I. A gyermek adatai	
A gyermek neve:	
Születési helye, ideje:	
Anyja neve:	
A gyermek lakó-/tartózkodási helye:	
A fejlesztési javaslat elkészítésének az ideje:	
II. A gyermek aktuális fejlettségi állapota	
1. Szakvélemények alapján	
a.) a Nevelési Tanácsadó és a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság véleményének összegzése az iskolakezdsre vonatkozóan	
b.) óvodai szakvélemény tartalma	
2. Képességfajták szerint	
a.) a gyermek érzékszervi fejlettsége	
Fejlődési státusz összegezve (aktuális fejlettségi állapot)	Az óvodai nevelés keretein belül megtett, a gyermek fejlődését segítő intézkedések
b.) a gyermek értelmi fejlettsége	
Fejlődési státusz összegezve (aktuális fejlettségi állapot)	Az óvodai nevelés keretein belül megtett, a gyermek fejlődését segítő intézkedések
c.) a gyermek mozgásfejlettsége	
Fejlődési státusz összegezve (aktuális fejlettségi állapot)	Az óvodai nevelés keretein belül megtett, a gyermek fejlődését segítő intézkedések
d.) a gyermek verbális fejlettsége	
Fejlődési státusz összegezve (aktuális fejlettségi állapot)	Az óvodai nevelés keretein belül megtett, a gyermek fejlődését segítő intézkedések
e.) a gyermek szociális fejlettsége	
Fejlődési státusz összegezve (aktuális fejlettségi állapot)	Az óvodai nevelés keretein belül megtett, a gyermek fejlődését segítő intézkedések
III. A gyermek egyéni képességeiből kiinduló fejlesztési lehetőségek, javaslatok	
IV. A gyermek fejlődését segítő egyéb javaslatok	

5. számú melléklet

AZ ISKOLÁBA KÉSZÜLŐKNÉL HASZNÁLT VIZSGÁLÓELJÁRÁS FELADATAI

A csoportos vizsgálat feladatai

I. Ábrázoló kifejezőképesség

I/1. Emberalak-ábrázolás

A rajzolás egyszínű ceruzával történjen, mert a színes ceruza elterelheti a gyermek figyelmét a részletek fontosságáról (pl. ki akarja színezni az alak ruháját, de nem ezen van a hangsúly).

Instrukció: Rajzolj egy embert, amilyen szépet csak tudsz!

I/2. Formamásolás

Instrukció: Ez itt egy nap, ez ház, egy fagylalt. Rajzold le te is ezeket a formákat, ugyanígy!

- Szerialitás
- Reprodukálás
- Irányítás

II. Vizuális észlelés

II/1. Vizuális diszkrimináció

Instrukció: Ezen a képen eldugtunk egy tárgyat. Ne mondd meg a nevét, csak keresd meg és színezd ki.

III. Téri tájékozódás, vizuo-motoros koordináció

III/1. Tájékozódás négyzethálóban

Instrukció: Ebbe a négyzethálóba rajzoltam egy formát (mutatjuk). A mellette lévő üres négyzethálóba (mutatjuk) rajzold le ez (mutatjuk) a formát pontosan ugyanúgy! A két forma egyforma legyen!

Az egyéni vizsgálat feladatai

I. Vizuális észlelés

I/1. Vizuális differenciálás

I/1.A. Különbség felismerése konkrét forma esetén

Instrukció: Jól nézd meg ezt (mutatjuk) a bögrét! Keresd meg a többi közül, amelyik nem ugyanolyan, mint ez az első, és takard le egy koronggal!

I/1.B. Különbség felismerése absztrakt forma esetén

Instrukció: Jól nézd meg ez (mutatjuk) a formát! Keresd meg a többi közül, amelyik nem ugyanolyan, mint ez és takard le egy koronggal!

I/1.C. Azonosság felismerése konkrét forma esetén

Instrukció: Keresd meg azt a katicát, amelyik pontosan olyan, mint ez az első (mutatjuk), és takard le egy koronggal!

I/1.D. Azonosság felismerése absztrakt forma esetén

Instrukció: Keresd meg amelyik pontosan olyan, mint ez az első kép (mutatjuk), és takard le egy koronggal!

I/2. Részekből az egész összeillesztése, tárgykép felismerése és megnevezése, főfogalom alá rendezés, általánosítás

I/2.A. Részekből az egész összeillesztése

Instrukció: Illeszd össze ezeket a szétvágott képeket!

I/2.B. Tárgyképek megnevezése

Instrukció: Mit láatsz a képeken?

I/2.C. Főfogalom alá rendezés

Instrukció: Hogy hívjuk őket egy szóval, mi a közös nevük? (Mutatjuk az összetartozó két-két képet).

I/2.D. Általánosítás (gyümölcs)

Instrukció: Még milyen gyümölcsöket ismersz? Sorolj fel néhányat!

I/2.D. Általánosítás (állat)

Instrukció: Sorold fel, hogy még milyen állatokat ismersz!

II. Vizuális emlékezet

II/1. Vizuális szeriális emlékezet

Instrukció: Nézd meg a képeket, és jegyezd meg, hogy mit látsz rajtuk. Nem kell elmondanod! Rakd a lefordított képek alá a párjukat!

III. Auditív észlelés

III/1. Akusztikus differenciálás

Instrukció: Vannak olyan szavak, melyek ugyanúgy hangoznak és mégsem ugyanazt jelentik, pl. szita-Zita; tél-dél. Szópárokat mondok neked. Mondd meg, hogy a két szót egyformának hallod, vagy nem! (Ha a gyerek nem válaszol, rákérdezzünk: egyforma?)

Doboz-toboz

Kéz-kéz

Őz-ősz

Zseb-seb

Baba-baba

Agár-akár

Fok-fok

Vonal-fonal

Tálca-tárca

Pata-paca

Gyúl-gyúl

Fék-szék

IV. Auditív emlékezet

IV/1. Akusztikus szeriális emlékezet

Instrukció: Visszhangjátékot játszunk. Jól figyelj! Szavakat mondok, ha befejeztem, ismételd el te is! Csináljunk próbát! Én azt mondom: sajt, kakas, papír. Most te jössz!

Szósor:

Ház-kutya-virág

Asztal-felhő-olló-ceruza

Fa-cica-ajtó-bácsi-szekrény

Nap-lámpa-könyv-játék-telefon-hóember

Instrukció: Most ugyanazt játszunk mint az előbb, csak számokkal! Én azt mondom? 2-5-7. Most te jössz!

Számsor:

3-4-9

1-4-3-8

2-9-6-7-1

3-5-9-4-2-8

V. Téri tájékozódás, téri orientáció

V/1.A. Téri relációkat jelölő névutók alkalmazása / passzív

Instrukció: Fogd meg a ceruzát és csináld azt, amire kérlek!

Legyen a ceruza a fejed fölött,
a fejed mögött,
az orrod előtt,
a fejed mellett,
az asztal alatt,
a két lábad között!

V/1.B. Téri relációkat jelölő névutók alkalmazása / aktív

Az óvónő végzi a cselekvést és a gyermek nevezi meg a névutót.

Instrukció: Most nálam lesz a ceruza. Nézd meg, hol van most és mondd meg!

A fejem ...? (fölött)
A fejem ...? (mögött)
Az orrom ...? (előtt)
A fejem ...? (mellett)
Az asztal ...? (alatt)
A lábaim ...? (között)

V/1.C. Téri viszonyok jelölése rajzos feladatban

Instrukció: Ez itt egy játékpólca. Ez itt a felső sor. Ez a középső sor. Ez pedig az alsó sor. Mondjuk el együtt! Ez itt föltről lefelé az első oszlop. Ez a középső oszlop. Ez pedig az utolsó oszlop. Mondjuk el együtt! Nézd csak, a középső sorba középre rajzoltam egy házikót. Miközben mondjuk az instrukciót, mutatjuk az ábrán az adott sort és oszlopot. Az instrukció további részénél önálló munkát várunk el. Szükség esetén segíthetünk.

Az alábbi utasításokat mondjuk:

- Szeretném, ha rajzolnál egy labdát az alsó sorba, középre!
- Most rajzolj egy napot a felső sorba balra!
- Rajzolj egy autót az első oszlopba alulra!
- Rajzolj egy fát az alsó sorba jobbra!

VI. Idői összefüggések felismerése

VI/1. Eseményképsor

Instrukció: Nézd meg jól ezeket a képeket! Összekevertem őket. Ha jól rakod sorba, egy történetet tudsz róla elmesélni. Mondd el, hogy miről szól ez a történet!

VII. Számfogalom

VII/1. Számfogalom

VII/1.A. Keletkeztetés

Instrukció: Rajzolj erre a katicabogárra hat pöttyöt! (mutatjuk) Számlálj hangosan!

VII/1.B. Kiegészítés

Instrukció: Négy katicabogarat rajzoltam ide, akik elveszítették a pöttyeiket. Rajzolj rájuk annyi pöttyöt, hogy mindegyiken hat-hat legyen. Jól figyelj, én már rajzoltam rájuk valamennyit!

VII/1.C. Fogalmi szint

Instrukció: Mondd el, hogy melyik katicára mennyi pöttyöt rajzoltál!